

- necessaria est (cum multa quidem diligentia) disciplina censura. *Serm. 76, super Cant.*
32. Mores hominis lingua pandit, et qualis sermo ostenditur, talis animus comprobatur. *De inter. domo, cap. 43.*
- BORTIUS. 33. Probos mores sua præmia non relinquunt: quantumlibet igitur sevant mali, sapienter tamen corona non decedit, non arescit. *Lib. 4, de Consolat. philos., prosa 3.*
- S. BONAV. 34. Quid in hac vita bonis moribus melius? nonne ad componendos mores omnis nobis scriptura est tradita, et omnis moralis philosophia? *Serm. 2, de S. Laurent.*
35. Modicis paulatim per incertiam subrepentibus maculis, tota morum congeries inquinatur. *In Speculo discipl., part. 1, cap. 24.*
36. Uniformitas morum, uniformitatem juvat et indicat animorum. *Ibid., cap. 29.*
- S. CYPRIANUS. 37. Popularis existimatio solet dominorum mores ex servorum moribus æstinare. *De duplici mart., cap. 2.*
- S. CYRILLUS ALEX. 38. Mores scelesti, volutantesque, quæ ad turpissimam quæque præceptis rapitur, merito puniuntur. *Homil. 15, de Festis paschal.*
39. Molles atque effeminati mores Sanctis haud congruunt. *Ibid., homil. 22.*
- S. DIADOCH. 40. Mali mores, honestis moribus usu virtutis facti obedientes, intereunt. *De perfect. spirit., cap. 93.*
- S. DOROTH. 41. Nihil pejus pravis moribus cum mala consuetudine. *Doctrina 12.*
- S. EDMUNDUS. 42. Ille homo magna dignus est confusione, qui non vult vivere secundum suum gradum et conditionem. *In Speculo Eccles., cap. 6.*
- S. GREGOR. MAGNUS. 43. Arbitrantur se despici, qui bonorum mores despiciere consueverunt. *Lib. 14 Moral., cap. 2, super illud Job xviii: Quare reputati sumus?*
44. Existunt qualitates morum, quæ certis vitis sunt vicinæ: nam mores asperi, aut crudelitatis, aut superbie solent esse conjuncti: mores autem blandi, et quam decet paulo amplius latiores, nonnunquam luxurie et dissoluti. *Ibid., cap. 7.*
45. Quanto morum vita a rerum distat substantia, tanto gravior calumniator est, qui male vivendo viam infert alienis moribus. *Ibid., lib. 26, cap. 40.*
46. Mirum valde est, cum in cordibus sublimium regnat humilitas morum. *Ibid., cap. 49.*
47. Non verbis quero prosperari, sed moribus. *Lib. 7, in registr. indict. 1, cap. 30, epist. 30, ad Eulogium episc. Alexandr.*
- S. GREG. NAZ. 48. Moderati mores probandi sunt, non elati et fastuosi. *Super Eccles., cap. 7.*

49. Cum natura hominis diviniorem adeptam statum, ex moribus quisque suis effingitur. *De mortuis.*
50. Mores magis elegantur, quam vultum elegantia. *Epist. 8, ad Demetriad.*
51. Mores dominarum plerumque ex ancillarum, et comitum moribus judicantur. *Ibid.*
52. Optimi sunt ad institutionem morum primi quique anni: habent in se lentum quiddam et molle, quod facile formari queat, atque ad arbitrium volentis trahi. *Epist. 1, ad Demetriad.*
53. Ad omnem morum perfectionem, mentis aciem intende, et ad cœlestem premium, cœlestem vitam para. *Ibid.*
54. Omne studium, omnisque cura, in orandis moribus exhibenda est. *Epist. 1, ad Demetriad.*
55. Mores mutare, singulasque virtutes animi formare in se, atque perlicere, grandis studii est, et longæ consuetudinis. *Ibid.*
56. Quod animus firmiter conservat, puritas mentis per bonos mores fideliter ordinat: quod moribus non convenit, discretio vera separat, removet, et expellit. *De anime medicina, cap. 8.*
57. Morigerationis est, servata propria virtute, se juste pieque moribus secum commemorantium contemperare. *De fractib. carnis et spiritus, cap. 15.*
58. Mores boni bonum faciunt, mores mali malum reddunt. *Super Jonas, cap. 22.*
59. Correctio morum in quinque consistit: In modestia verborum, in ordine gestuum exteriorum, in maturitate incessus, in verecundia vultus, in humilitate habitus. *Super Ecclesiastic., cap. 2.*
60. Animi boni humores, boni mores sunt. *Super Epist. ad Titum, cap. 1.*
61. Mores sæculares sub habitu religioso retinere satis turpe est, et monstrum simile. *Prose.*
62. Tales interius vivunt mundo, exterius mortui sunt, exterius lucent, interius foetent: exterius sunt ovæ, interius sunt lupi rapaces. *Super Gen., cap. 31.*
63. Multum valent virtus, et morum suavitas. *Homil. 53, super Gen.*
64. Hoc supremum philosophiæ culmen est, et Angelorum vita, ut cum prudens sis, nihil ficti, nihil simulati in tuis moribus adsciscas. *Homil. 63, super Matth. Oper. perf.*
65. Longe præstantius est, moribus splendere, quam rebus. *Lib. 5, de Nugis curialis., cap. 17.*
66. Difficile est senem mores suos corrigere: enimvero senectus mores habet, non accipit. *De Instit. vite sacerd., cap. 2.*
67. Habet unaquaque gens mores suos, nec omnium est inter barbaros non barbare vivere. *Orat. 5, in conventu Abbat. habitæ.*

S. GREG. NYS.

S. HIERON. NYM.

S. ISIDORUS HISPAL.

S. ISID. PEL.

HUGO A S. VICTORE.

HUGO CARO.

S. JOANNES CHRYSOST.

JOAN. SARESD.

JOAN. TRET.

68. Mores longa consuetudine roborati, vix unquam mutantur. *Epist. 10, ad Nicol. presbyt. Mericens.*
69. Sicut mali mores in bono colloquio corriguntur: ita bonos mores turpia colloquia corrumpunt. *Lib. 2, de Summo bono., cap. 29, sent. 5.*
70. Deteriores sunt, qui sive doctrinis, seu exemplis, vitam moresque honorum corrumpunt, his qui substantias aliorum prædæque diripiunt. *Prose.*
71. Hi enim ea quæ extra nos sunt, sed tamen nostra ipsorum diripiunt: corruptores vero morum, proprio nos aperiunt; quoniam divitiarum justorum, mores eorum sunt.
72. Multum ergo distant damna morum, a damnis temporalium rerum: cum ista extra nos sint, mores vero in nobis. *Ibid., lib. 3, cap. 38, sent. 5.*
73. Morum cum prudentia conjuncta tranquillitas, gravis atque constantis animi maximum argumentum est. *Lib. 3, epist. 190, ad Zenon. presbyt.*
74. Grata indigent non mediocri, qui inveteratos cupiunt et volunt abolere mores. *De Casto conviv., cap. 7.*
- PETR. BLES. 75. Mores a convictu trahuntur. *Epist. 107, ad Amic. suum.*
76. Melius est tibi domum tuam augere moribus, quam possessionibus. *Ibid., epist. 134, ad Vailhelm. electum.*
77. Si amicos morum facit imitatio, morum similitudo conjungit. *Serm. 101.*
78. Mores ejus verecundia custos integritatis ornet, ut ei placeat quod ante sordebat, quando sordidus erat: et sordeat quod ante placebat, quando ipse bonis omnibus displicebat. *Lib. 2, de Vita contempl., cap. 5.*
- SALVIANUS. 79. Pessimum hoc est, quod libentius omnes deteriora sectantur; et facilius mala institutio depravat bonos, quam bona emendet malos. *Ibid., lib. 7.*
80. Non sanctum est, ut de moribus amici cito perperam sentias, *Lib. 1, epist. 11, ad Montium.*
81. Nulli æque mores Deo execrabiles sunt, ac famigeratoris, qui ex obscuro vulnus infligit. *Epist. 44, ad Joan.*
82. Similitudo morum vel bonorum, vel malorum, filios vel Dei, vel Satana. *Heccatonad., 2, sent. 58.*
- S. THOMAS AQUINAS. 83. Illi mores dicuntur boni, qui rationi congruunt: mali autem, qui a ratione discordant. *1, 2, quæst. 100, art. 1.*
84. Multi judicantur stulti, quia moribus sunt inculti. *In Hortulo Rosarum., cap. 9.*
85. Mores in animo vehementer corroborati,

ægre expugnari atque obliiterari possunt, verborumque potius blanditiis, quam vi commutantur. *Lib. 1, in Vita sanctorum Barlaam et Joseph., cap. 33.*

SENTENTIA PAGANORUM.

86. Modicus situs, nota morum est optimorum. *Lib. 1, de Historia animal., cap. 10.*
87. Mores hominum, corporum motionibus discernuntur. *Lib. 4, Ethic. ad Nicomach., cap. 8.*
88. Mores honestos aut praves elucere necessum est in persecutione. *Lib. 2, Ethic. ad Eudomium.*
89. Pudeat cum animalibus permississe mores. *Lib. 2, de Ira., cap. 34.*
90. Sumuntur a conversantibus mores. Ebriosus convictores in amorem vini trahit; impudicorum cœtus fortem quoque et silicem virum emollit; avaritia in proximis virum suum transfert. *Lib. 3, de Ira., cap. 7.*
91. Civilitatis mores magis corrigit parcitas animadversionum. *Lib. 1, de Clement. ad Neroem., cap. 21.*
92. In mores fortuna jus non habet. *Epist. 36.*
93. Hoc habent inter cœtera boni mores, placent sibi et permanent. *Epist. 47.*
94. Defuit esse remedioculus, ubi quæ fuerant vitia, mores sunt. *Epist. 39.*
95. Non quidquid morale est, bonos mores facit. *Epist. 121.*
96. Mores alia aliter attingunt, quedam illos corrigunt et ordinant, quedam naturam eorum et originem scrutantur. *Ibid.*
97. Quomodo scies, qui mores habendi sunt, nisi quid homini sit optimum, invenieris; nisi naturam ejus inspexeris? *Ibid.*
98. Ut sunt mores tui, talis est vita tua. *Sent. 317.*
- Vide etiam tit. *Derisio, sent. 6; Discordia, sent. 22; Honor, sent. 103, 105; Juventus, sent. 19; Locutio, sent. 130; Mutatio, sent. 53; Nobilitas, sent. 83; Passio Christi, sent. 77; Persona, sent. 11; Pudicitia, sent. 50; Religiosus, sent. 113; Sanctitas, sent. 86; Sequi Christianum, sent. 108; Tristitia, sent. 25.*
- MORS IN GENERE.
- Etymologia.* Mors est dicta a morsu primi hominis, quia vellicæ arboris pomum mordens, mortem incurrit. *Serm. Dom. 5, in Passione.*
- Definitio.* Mors bonorum non est, nisi acceleratio glorificationis, diruptio carceris, finis peregrinationis, portus navigationis, contritio laquei, depositio vetustæ vestis, induitio novæ, depositio ponderis, dejectio atrocissimi hostis, solutio debiti naturalis. *Super Prov., cap. III.*
- Mors nihil aliud est, quam finis et defectus vite, quæ tamen non est, aliquid positivum, sed privativum. *Lib. 5, Contempl. de morte, cap. 1.*

PATR.

ARISTOTEL.

SENECA.

SITUS PHILOSOPH.

S. ANTONIUS DE PADUA.

HUGO CARD.

IDIOTA.

- LACT. FIRM. Mors est naturæ animantium dissolutio. *De Divinis instit.*, lib. 2, de *Origine erroris*, cap. 13.
- PETR. BLES. Mors nihil aliud est, quam peregrinationis terminus, finis miseriae, laborum meta, exilii limus, janna patrie, navitas vitæ, principium beatitudinis, primitivæ præmiorum. *Epist.* 177, ad *Reginam quandam*.
- CICERO. Nihil aliud est mors (scilicet justorum) quam mi-gratio ad coelestes superasque sedes. *De Cons.*
- PLATO. Mors est solutio et separatio animi a corpore. *Slygia 1*, in *Dialogo Phædonis*.
- SENECA. Mors omnium dolorum, et solutio est, et finis. *De Cons. ad Marciam*, cap. 49.
- S. AMBROS. *Divisio*. Triplex est mors: Una spiritualis, alia naturalis, tertia pœnalis; Una, cum morimur peccato, vivimus Deo; alia, est vite excessus; tertia, qua non solum caro, sed etiam anima moritur. In orat. de *Fide resurr.*
- DIONYSIUS CARTHUS. Sicut triplex est vita, ut pote, vita nature, vita gratiæ, vitæque gloriæ: ita est triplex mors huic triplici vitæ opposita, videlicet, mors nature, mors culpæ, mors infernalis miseriae. *Super Hymnos in Adventu. Dom. ad vespas.* In illud: *Domans reis remedium*.
- S. ISID. HISP. Tria sunt genera mortis: acerba, immatura, naturalis; acerba, infantium; immatura, juvenum; naturalis, senum. *Lib. 11, Etymolog.*, cap. 2.
- PHILO JUD. Dicendum duplicem esse mortem; alteram hominis, alteram animæ. *Prosec.*
- Homines mors est, anima e corpore separatio: animæ vero mors, corruptio virtutis, et assumptio viti. *Lib. 1, Allegoria.*
- S. EUCHE-RIUS. *Comparatio*. Velut ex alto undarum jactus, aliis atque aliis supervenientibus, in litoris extrema franguntur; ita in terminum mortis succiduum alliduntur ætates. In *Epist. Pærenes. ad Valerian.*
- SENTENTIA PATRUM.
- S. ALBERTUS MAGNUS. 1. Æstima te jam mortuum, quem non ambigis de necessitate moriturum. *De adherendo Deo*, cap. 15.
- S. AMOR-SIUS. 2. Moriar innocens, ne moriar nocens. *Lib. 3, de Virg.*
3. Justis mors, quietis est portus; nocentibus naufragium putatur. *De bona mortis*, cap. 8.
4. Mors est vite testimonium, stipendiorum plenitudo, summa marcedis, gratia missionis. *Ibid.*
5. Quis dicitur de bono mortis, eum id quod inquietum, id quod erubescendum, id quod inimicum nobis est, in quod violentum, id quod pro-celiosum, et ad omnia vitia illecebrosam conquiescat et taceat, et quasi fervida cavea claudatur sepulchri? *Ibid.*, cap. 9.
6. Mors æqualis est omnibus, indiscreta pauperibus, inexpectata divitibus. In *Orat. de Fide resurr.*

7. Quam multi vitam solo mortis stimulo consecraverunt! quantos vivere puduit, mori profuit! *Ibid.*
8. Mors remedium est, non pœna: non enim preceptorum est, per quam non admittit vita, sed ad meliora transfertur. *Lib. 2, de Cain et Abel*, cap. 40.
9. Mors honesta, redemptio vitæ est, etiam decoloris, aut innoxie firmamentum. *Super Psalm. xxxvii.*
10. Mortuus præfertur viventi, quia peccare desinit: mortuo præfertur qui natus non est, quia peccare nescivit. *Super Psalm. cxviii, serm.* 18.
11. Sola virtus comes est defunctorum, sola sequitur misericordia. *Lib. 7, super Lucam*, cap. 12, in illud: *Homines ejusdem divitis*.
12. Memoriam mortis a mente rejiciunt impij, ne tristic cogitatio lætitiæ cordis eorum perturbet. *Super Apocalypsis*, cap. 18.
13. Hominem invitum mori, miserum est. *Lib. 4, Cur Deus*, cap. 9.
14. Apud mortem non est exceptio personarum, nec miseretur pupillo, nec defert seniori, nec timet potentem, nec veretur nobilem, nec horret pauperem, aut ignobilem; nec dimittit divitem, aut potentem: nec contemnit infirmum, aut debilem: nec evitat fortem, nec parcat sapientem, nec insipientem. *Part. 4, tit. 14, cap. 8, § 1.*
15. Mors justis est finis noctis, et initium diei, finis miseriae et ingressus beatitudinis. *Serm. Dom. 6, post Pascha.*
16. Non est justis mors, sed translatio: quippe qui transferuntur ex hoc mundo in vitam æternam. *De Virginit.*
17. Certum est, quia morieris, sed incertum quomodo, vel quando, vel ubi: quoniam mors ubique te expectat, et tu si sapiens fueris, ubique eam expectabis. *De Spiritu et anima*, cap. 51.
18. Mors sicut nec sibi a quoquam sponte, nec cuiquam sponte inferenda est: ita Deo jubente recusanda non est, cujus constitutione quocumque tempore obeunda est. *Lib. 7, super Judic.*, quæst. 49.
19. Non illos amissimus, sed premissimus, qui ex hac vita migrantes recesserunt. *Epist. 6, ad Italicam virginem.*
20. Quid interest quo mortis genere vita ista finiatur, quando ille cui finiatur iterum mori non cogitur? *Lib. 4, de Civitate Dei*, cap. 11.
21. Mala mors putanda non est, quam bona vita præcesserit: neque enim facit malam mortem, nisi quod sequitur mortem. *Ibid.*
22. Non multum curandum est eis, qui necessario morituri sunt, quid accidat, ut moriantur, sed moriendo quo ire cogantur. *Ibid.*

23. Horrenda illa in genera mortium, quid mortuis obtulerant, qui bene vixerunt? *Ibid.*
24. Mors illa in inferno potius æterna dicenda est, quam vita: nulla quippe major et peior est mors, quam ubi non moritur mors. *Lib. 6 de Civitate Dei*, cap. 42.
25. Nunquam erit homini pejus in morte, quam ubi erit mors ipsa sine morte. *Ibid.*, lib. 13, cap. 11.
26. Tantum Deus fidei præstitit gratiam, ut mors (quam vitæ constat esse contrariam) instrumentum fieret, per quod transiretur ad vitam. *Ibid.*, cap. 4.
27. Quid hic certum est, nisi mors? quid sis hodie, hodie hinc; quid futurus sis crastino, nescis. *Prosec.*
28. Quocumque te verteris, incerta omnia, sola mors certa. Pauper es, incertum est an ditiescas. Indoctus, incertum est an erudiaris, Imbecillis, incertum est an convalescas. Natus es, certum est quia morieris; et in hoc ipso quia mors certa est, dies mortis incertus est: itaque hæc incerta. Ubi sola mors est certa, cujus etiam hora incerta, et sola multum certat, quæ nullo modo devitatur. *Super Psalm. xxxviii, vers 15: Verantamen vane cogitatur.*
29. Nihil tam ad mortem amarum, quod morte Christi non sanetur. In *Moralium*, cap. 22.
30. Importuna mors mille modis quotidie miseris homines rapit: hunc necat febribus, illum opprimit doloribus; hunc consumit fame, illum sili extinguit; hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo; illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium vorat; hunc trucidat ferro; illum veneno corrumpit, alterum repentino terrore miseram vitam finire compellit. *Lib. Soliloq. anime*, cap. 2.
31. Non potest male mori, qui bene vixerit. *De Disciplina christiana*, cap. 2.
32. Naufragio perire, gladio percipi, a bestiis lanari, mors mala tibi esse videtur: nonne has mortes Martyres subierunt? *Ibid.*
33. Discas bene mori, si didiceris bene vivere. *Ibid.*
34. Vocantur ante tempus boni, ne diutius vixerent a noxiis: mali vero et impij tolluntur, ne bonos diutius persequantur. *De Vita christiana*, cap. 5.
35. Male mori, Christianorum non est: bene autem mori, cum Christo vivere est. *Prosec.*
36. Mors enim finis malorum est, nutrit iniquitque futuræ felicitatis est. *Lib. 4, de Vita infirm.*, cap. 6.
37. Nulla doctrina sic superat superbiam, nec sic vincit malitiam, nec sic extinguit libidinem,

nec sic mundi calcet vanitatem, sicut hominis horrendæ mortis recordatio. *De Speculo peccator.*, cap. 5.

38. Nemo potest stare, sed omnes cogimur transire: nolentes imus, inviti eximus, quia mali sumus. *De Verbis Domini*, serm. 25.

39. Si tanta cura inest hominibus, ut quotidianis magnis perpetuisque laboribus cupiant ut tardius moriantur, quanta cura agendum est, ut nunquam moriantur. *Ibid.*, serm. 39.

40. Morere ut vivas, sepelire ut resurgas. *De Verbis Apostoli*, serm. 15.

41. Quidquid egeris, quantumcumque invigilaveris, quocumque fugeris, quælibet monumenta quaesieris, quibuslibet divitiis te redemeris, quibuslibet caliditatibus hostem fetelleris, non fallis mortis febrem: nihil enim aliud agis, ut non cito ab hoste moriaris, nisi ut serius aliquando a febre moriaris. *Prosec.*

42. Habes quod agas ut nunquam moriaris: si times mortem, ama vitam; vita tua Deus est, vita tua Christus, vita tua Spiritus sanctus est. *Ibid.*, serm. 18.

43. Deus diem mortis incertum salubriter constituit, ut diem ultimum suum quisque salubriter cogitet. *Prosec.*

44. Misericordia Dei est, quia nescit homo quando moriatur: latei enim ultimus dies, ut observentur omnes dies. *Homil. 13, ex Quinquages. Hom.*

45. A regula mortis non etiam parititur diviti. *Serm. 48, ad Fratres in eremo.*

46. Non voluntate vivimus aut morimur, sed necessitate. *Lib. 3, de Libero arbitrio*, cap. 3.

47. Diem mortis omnes quidem affuturum sciunt, et eum tamen omnes, aut pene omnes differre conantur; etiam qui post mortem so beatius credunt esse victuros. *Epist. 120, cap. 6.*

48. Ex quo incipit homo vivere, ex illo utique jam mori potest. In *Enchirid.*, cap. 86.

49. Mors hominis indicat eum sine morte futurum fuisse nisi peccasset. *Lib. 6, de Genesi ad III.*, cap. 21, et 23.

50. Omnibus morientibus aperiantur portæ mortis. *Annotat. in Job.*, cap. 38.

51. Nullus est moriens, nisi vivens: qui enim nondum anima caruit, adhuc vivit. *Prosec.*

52. Homo antequam mori veniat, non est moriens, sed vivens: eum vero mors venerit, mortuus erit, non moriens. *Lib. 13, de Civitate Dei*, cap. 9, et 11.

53. Cadunt corpora moriendo: nam a cadendo cadavera nuncupantur. *Ibid.*, lib. 20, cap. 40.

54. Prima immortalitas fuit, posse non mori; novissima erit, non posse mori. *Ibid.*, lib. 22, cap. 30.

55. Mors est pena peccati. *Ibid.*, lib. 13, cap. 3.
 56. Nihil est aliud tempus vite hujus, nisi cursus ad mortem. *Ibid.*, cap. 10.
 57. Corporis mors bonis bona est, malis mala: mors vero anime, sicut nullorum bonorum est, ita nulli bona. *Ibid.*, cap. 2.
 58. Cras moriemur, sed non omnimodo moriemur, manet enim post mortem quod sequitur mortem: comes morienti, aut vita erit, aut pena. *De Epicur. et Stoicis*, cap. 6.
 59. Damnatis sine fine mors est, non posse in cruciatibus mori. *De catech. rud.*, cap. 25.
 60. Non est injustum homini justo optare mortem, quando amarissima est vita. Lib. 1, *contra Gaudentium*, cap. 30.
 61. Mors peccatum sequitur, non precedit. Lib. 2, *contra Julian. oper. imperfect.*, num. ultimo.
 62. Mors cum sit supplicium peccatoris, homo mali usu accedente sit meritum martyris. Lib. 6, *contra Julianum*, cap. 18.
 63. Laborat ne moriatur homo moriturus; et cum laborat ne moriatur, sine causa laborat: id enim agit ut nullum mors differatur, non ut evadatur. Tractatu 49 super *Joann.*
 64. Requiem, que continuo post mortem datur, si ea dignus est, tunc accipit quisque cum moritur. *Ibid.*
 65. Infirmi affectus, quo nemo vult mori, naturalis est. *Ibid.*, tractatu 123.
 66. Quantumlibet diu mors differatur, venit quod differit. *Ibid.*, tractatu 43.
 67. Ut mors evitetur, mors ipsa suscipitur. Homil. 50, *ex Quingvagina Homilii*.
 68. Exitus et hinc decessus preciosus est et illustrius, non omnium hominum, sed eorum qui sancte et juste vitam hanc transegerunt. Super *Psal. cxv. conc. 17*, vers. 5.
 69. Vitam lucrari est, in dies cunctos mori. Apud *D. Joann. Damasc.*, lib. 3, *Parall.*, cap. 19.
 70. Mors viventes furatur, neque legem sibi prestitutam novit. Orat. 27.
 71. Quis unquam exceptus est a conditione moriendi, qui non est exceptus a conditione nascenti? *Serm. de Morte S. Placidi*.
 72. Dura est conditio mortis, et ideo rarus est qui velit mori. *Serm. ad Clericum Rhemens.*
 73. Si moriturum aliquo modo vivificare valeas et negligis, procul dubio ejus mortis reus teneris. *Serm. 4*, super *Salve Regina*.
 74. Nihil congruentius esse potest, quam ut mors operata sit mortem: spiritualis corporalem, culpabilis penalem, voluntaria necessariam. *Serm. ad Milites templi*, cap. 11.
 75. Quid in rebus humanis certius morte? quid hora mortis incertius invenitur? non miseretur

- inopie, non divitiis reveretur, non generi cuiuslibet, non moribus, non ipsi denique parcat aetati. *Serm. de Convers. ad Clericos*, cap. 14.
 76. Senibus mors est in januis, adolescentibus in insidiis. *Ibid.*
 77. Mors peccatorum mala est in amissione mundi, pejor in dissolutione carnis, pessima in tormentis inferni. *Serm. 41, de Parisi, serm.*
 78. Mors honorum optima, quoniam fit quis a labore, fit jucunditas de novitate, fit securitas de eternitate. *Ibid.*
 79. Vita perversa, mors periculosa, et post mortem restat mors gravior, mors secunda. *Serm. 2 Pent.*
 80. Quidni similiter exeat, qui similiter vixit? more bestiali incubit terrenis, morte bestiali excedet terris. *Serm. 82, super Cant.*
 81. Nil mortalibus vel morte certius, vel incertius hora mortis: justus mortem etsi non cavet, tamen non pavet. *Epist. 105, ad Romanam curiam subdiacon.*
 82. Bona est mors iusti propter requiem, melior propter novitatem, optima propter securitatem. *Ibid.*
 83. Mala est mors peccatorum in mundi amissione, pejor in carnis separatione, pessima in vermibus ignisque duplici contritione. *Ibid.*
 84. Bona mors, si peccato moriaris, ut justitie vivas: haec mors necesse est ut praecurrat, ut sequatur illa secura. *Ibid.*
 85. Moritur quidem justus, sed secure; quippe cuius mors, ut praesens est exitus vite, ita introitus melioris. *Ibid.*
 86. Dum vivis in carne, morere mundo, ut post mortem carnis, Deo vivere incipias. *Ibid.*
 87. Succedit bene morientibus jucunditas de novitate, ac de eternitate securitas. *Ibid.*
 88. Certum est quod morieris, et incertum est quando, aut quomodo, aut ubi, quoniam ubique te mors expectat, in quoque si sapiens fueris ubique eam expectabis. *Lib. Medit.*, cap. 3.
 89. Summa philosophia est, assidua mortis meditatio. In *Speculo monachorum*.
 90. Ideo Dominus voluit nobis horam ultimam esse incognitam, ut semper vigilantes simus suspensi: ut dum illam videre non possumus, quotidie nos ad illam preparemus. *Serm. 55, ad Sororem*.
 91. Si diem mortis tuae ad memoriam reduxeris, felix eris. *Ibid.*
 92. Venturi exitus ignorantia hominibus est incerta: et dum quisque mori non arbitrat, confestim moritur. *Ibid.*, *serm. 69*.
 93. Diabolus quos viventes accendit ad vitam, morientes subito nititur pertrahere ad tormenta. *Ibid.*

94. Demones suscipiunt animas malorum hominum in die mortis eorum, et ipsi sicut tortores in penis, qui fuerunt suosores in vitis. *Ibid.*
 95. Iniquus post mortem ducitur cruciandus, justus vero post laborem quiescit securus. *Ibid.*
 96. Omne mortalium genus in miseriam, mortis fine, labitur. Lib. 2, *de Consolat. philos.*, prosa 4.
 97. Mori nos vult Deus, ut vivamus: quia vivimus, ut moremur. *Collat. 27*, super caput vi *Joannis*, in illud: *Quando mortui audient*, etc.
 98. Animae perfectorum statim post mortem evolant ad caelum: animae reproborum statim descendunt ad infernum. *Serm. de Animabus*.
 99. Nihil tantum movet peccatorem ad emendandum suos defectus, et corrigendum peccata sua, quantum memoria mortis. *Serm. 2 Dom. 41 post Pent.*
 100. Memoria mortis facit peccata fugere, mundum contemere, seipsum despiciere, vitam recte regere. *Tit. 7 diavol.*, cap. 4.
 101. Raro accidit ut in morte mereatur divinum obtinere indulgentiam, qui dum sanus est et validus, Deum offendere non formidat. In *collat.*, *de Contemptu saeculi*.
 102. Considera frequenter, solve et revolve diligenter, quod mors non potest declinari, quod hora mortis non potest investigari, quod tempus a Deo praordinatum non potest immutari. In *Soliloquio*, cap. 3.
 103. Incipiens peccator criminosus, moriendo mortem incipit; sed sapiens et virtuosus, moriendo mortem vincit. *Ibid.*
 104. Bonorum mors est beata, mors vero peccatorum, infelix et misera. *Ibid.*
 105. Non dignus est in morte accipere solatium, qui se in vita non cogitavit moriturum. *Epist. ad Antonianum*.
 106. Anima, que in sua erga Deum charitate hora mortis exultat, supra omnes acies demonum cum Angelis pacis sublimius fertur, veluti penam spiritualium charitate. *De perfect. spirit.*, cap. 100.
 107. Mortem meditari bonum est ac utile, et anxie atque sollicite die nocteque cogitare, necessarium: qui enim semper mortem recordatur, raro aut nunquam peccabit. *De compunct. animi*.
 108. Nihil ita quotidie homines ut mortem vident, nihil ita obliviscuntur ut mortem. In *Epist. parenetica ad Valerian.*
 109. Non nullum refert quando finiant vitam temporariam, qui transeunt in eternam. *Ibid.*
 110. Peritium est ut hominis, cuius semper mala fuit vita, bona sit mors. *Epist. ad Demas. pap. de Morte D. Hieron.*
 Tom. III.

111. Paratos nos inveniat extrema necessitas, quae saepe prevenit imparatos. *Prose.*
 112. Certam nobis imponat sollicitudinem, incerta conditio.
 113. Quotidianus sit illius periculi metus, cuius nescitur inermis. *Homil. 1, ad Monach.*
 114. Prima mors anime, quam sibi homo intulit, secunda mortis est causa: et secunda mors, quam Deus homini reddidit, prima mors est pena. *Prose.*
 115. Et quia illam sibi homo injustus injuste intulit, illam a justo iudice juste percepit. *Lib. 1, ad Monimum*, cap. 27.
 116. Melius est miseræ vite tormenta et tribulationes et labores moriendo evadere, quam ad haec nasci et sustinere. Super *Ecclesiasten*, cap. vi, in illud: *Multus est dies mortis*.
 117. Nulli aetati parcitur, quia mortis serpens callidissimus nec pueris miseretur, nec juvenes veretur, nec parci senibus, omnem aetatem et dignitatem involvit. Super *Thren.*, cap. 5.
 118. Dura mente abesse mors longe creditur, etiam cum sentitur. *Lib. 8 Moral.*, cap. 12, super illud *Job 7: Et consumpti sumus*.
 119. Quamvis diu homo hic stare desideret, ipso tamen cursu mortalis vite impellitur, ut egrediatur. *Ibid.*, lib. 11, cap. 26, num. 11.
 120. Facies hominis immutatur, cum ejus species morte atteritur. *Ibid.*, lib. 12, cap. 14, super illud *Job 14: Immutabis faciem ejus*.
 121. Qui considerat qualis erit in morte, semper fit timidus in operatione: atque modo in oculis suis jam quasi non vivit, inde veraciter in oculis sui Conditoris vivit. *Ibid.*, lib. 13, cap. 10, super illud *Job 17: Dies mei breviantur*.
 122. Perfecta vita est mortis meditatio, quam cum iusti sollicite peragunt, culpam iaqueos evadunt. *Ibid.*
 123. Mors iustorum, bonis est in adiutorium, malis in testimonium: ut inde perversi sine excusatione pereant, unde electi exemplum capiunt ut vivant. *Homil. 35, super Evang.*
 124. Cogitandum valde est, quantum erit terribilis resolutionis hora, quis pavor mentis, quanta tunc omnium malorum memoria, que oblivio transactae felicitatis, que formido et consideratio iudicis. *Ibid.*, hom. 39.
 125. Plerumque genus mortis, in alterius mortis consideratione levamen est. *Lib. 8, in registr.*, *indict. 3*, cap. 41, *epist. 41, ad Dominic. episc. Carthagen.*
 126. Nihil homini facilius est quam mori: quot enim bellum consumpsit, terra motus absorpsit, aut mare hausit, aut ferra rapuit, aut

S. EUSEBIUS
EMISENUS.

S. FULGENT.

GLOS. ORD.

S. GREGOR.
MAGNUS.S. BASILIUS
MAGNUS.S. BASILIUS
SELEUC.

S. BENEDEC.

S. BERNARD.

S. GREG.
NAZ.

agritudo perdidit, aut mica strangulavit vilissima? Orat. 3, de *S. Lavacro*.

S. GREGOR.
TAUMAT.

127. Nulla ras omnino et astuta invenitur, quae mortis tempus repellat, ac velut exceptione submovet. Super *Ecclesiasten*, cap. 8.

RESYCHUS.

128. Optimum corporis et animae pädagogus est, iudicabilis memoria mortis. Centur. 1, sent. 94.

S. BIERO-
NYM.

129. O mors! quae fratres dividis, et amore sociatos, crudelis ac dura, dissocias. Epist. 3, ad *Heliodor*.

130. Platonis sententia est, omnem sapientium vilam meditationem esse mortis. *Prosec.*

131. Debemus igitur et nos animo praemeditari, quod aliquando futuri sumus, et quod velimus nolumus, abesse longius non potest. Epist. 3, ad *Heliodor*.

132. Aliud est conari, aliud agere, aliud vivere moriturum, aliud mori victurum: ille moriturus est ex gloria, iste moriturus semper ad gloriam. *Ibid.*

133. Sentis ne quando robustae aetatis, quando senex factus sis? quotidie morimur, quotidie comitatur, et tamen aeternos nos esse credimus. *Prosec.*

134. Hoc ipsum quod dico, quod scribo, quod relego, quod enendo, de vita mea tollitur: quot puncta notarii, tot meorum damna sunt temporum. *Ibid.*

135. Juvenis quidem potest cito mori; sed senex diu vivere non potest. Epist. 16, ad *Principiam*.

136. Sciant omnes hominem Christo deditum posse mori, non posse superari. Epist. 52, de *Vita Malchi*.

137. Multo gravior expectata, quam illata mors est. *Ibid.*

138. Qui se recordatur quotidie esse moriturum, contemnit praesentia, et ad futura festinat. Epist. 17, ad *Cyprian*.

S. HILARIUS.

139. Cum pro Christo mori sit vita, quid ipse in mortis sacramento doluisse existimandus est, qui pro se morientibus vitam rependit? Lib. 10, de *Trinitate*.

HUGO A. S.
VICTORE.

140. Tres sunt nuntii mortis: casus, infirmitas, senectus; casus dubia, infirmitas gravis; senectus certa denuntiatur; casus mortem denuntiat latentem; infirmitas appetentem; senectus praesentem. Lib. 2, de *Claustris animae*, cap. 15.

141. Mors nullius miseretur, nulli compatitur, omnibus equatur, inasperata venit, nulli parci, corpus et animam separat, finis est laborum. Lib. 4, de *Proprietate rerum*, cap. 11.

HUGO CARD.

142. Triplex est mors, naturae, culpae, et gratiae: in prima moritur caro, in secunda moritur anima, in tertia moritur totus homo. *Prosec.*

143. Prima separat animam a carne, secunda

dividit gratiam a mente, tertia sejungit totum hominem a curis saeculi.

144. Prima est omnium, secunda malorum, tertia honorum.

145. Mortui prima morte sepeliuntur in mundo, secundi in inferno, tertii in caelo. Super *Gen.*, cap. 23.

146. Juvenes mortem habent a tergo, et senes ante oculos. *Ibid.*, cap. 27.

147. Mors nulli parci, omnia domat, a nemine superatur, dilectos separat, et ab omnibus timeatur. Super lib. *Judic.*, cap. 16.

148. Homo non tam cito incipit vivere, quam incipit mori. Super *Psal.* lxxxix.

149. Mors nihil aliud est, quam exitus de carcere, finis exilii, laboris consummatio, ad portum applicatio, peregrinationis finitio, oneris gravissimi, scilicet corporis, depositio, de equo furioso, id est de carne, descensio, de ruina domo liberatio, omnium agitudinum terminatio, omnium periculorum evasio, omnium malorum consumptio, omnium vinculorum disruptio, debiti naturalis solutio, reditus ad patriam, ingressus ad gloriam. Super *Ecclesiasten*, cap. 7.

150. Mortis modus est subitus et imperceptibilis, nihilque certius est morte: hora autem mortis ac loco et modo nihil incertius. *Prosec.*

151. Nescit enim homo finem suum, nec quantum ad tempus, nec quantum ad locum, nec quantum ad modum. Lib. 5, *Contemplatio de morte*, cap. 3.

152. Nihil tam revocat a peccato, quam frequens mortis cogitatio. *Ibid.*, cap. 4.

153. Nihil tantum valet ad domanda desideria, quantum cogitare qualis sit ipsa futura mors. *Ibid.*, cap. 4.

154. Praevidenda est mors, ne praecipitemur: honorum, ut ad bonum animemur: malorum, ut in nostris affectibus temperemur. *Prosec.*

155. Si enim mortem cogitando praeviderimus, minus sua percussio, cum ipsa venerit, nos gravabit. *Ibid.*, cap. 5.

156. Lucrum est mori homini, qui bona morte moritur: nam per bonam mortem committat hominem timorem in securitatem. *Ibid.*, cap. 6.

157. Semper praeterit, semper ultimus dies primus et nunquam primus, dies ultimus deputatur, cum tamen semper ita vivere decaat, tanquam mori semper oporteat. *Prosec.*

158. Tempus praeterit, et mors appropinquat: semper enim futura nascuntur, semper praesentia moriuntur: et quae quidem est praeteritum, est mortuum totum.

159. Morimur ergo, dum vivimus semper; et

tunc tantum desinimus mori, cum desinimus vivere.

160. Melius est ergo mori vite, quam vivere morti: quia nihil est vita mortalitatis, nisi mors vivens.

161. Vita velociter fugit, et retineri non potest: mors autem instanter occurrit, et impediri non valet.

162. Hoc est ergo illud mirabile, quia quanto plus crescit, tanto magis decrescit: quia quanto plus vita procedit, tanto magis ad finem accedit. Lib. 4, de *Contemptu mundi*, cap. 29.

JOAN. CASS.

163. Necessitati subite mortis, vana spes immaturo non praedicit aetatis: quippe quam infantes, pueros, adolescentes, pari ut senes sorte praecipit. Collat. 21, *Abbat Theonae*, cap. 8.

S. JOANNES
CHRYSOST.

164. Est mors his, qui bene vivunt, translatio quaedam ad meliora, a momentanea vita ad perpetuam et immortalem, finemque non habentem. Hom. 26, super *Gen.*

165. Mors nihil est, quam somnus et peregrinatio et transmigratio a deterioribus ad meliora. *Ibid.*, homil. 45.

166. Qui in peccatis moritur, miser est: etiamsi super lectum, etiamsi praesentibus amicis omnibus spiritum exhalet, semper miser est. *Prosec.*

167. Etiamsi domi suae quisquam moriatur, et uxore et filiis praesentibus, et familiaribus et notis adstantibus, virtute autem careat, mala hujus mors est.

168. Etsi in aliena terra est, etsi humi jacens, etiamsi in latrones incidat, etiamsi a bestis devoretur: virtute autem praeditus sit, pretiosa ejus mors erit. *Ibid.*, hom. 66.

169. Multo melius est mortem omnino despiciere, quam eam effugere. Hom. 33, super *Math. Oper. perfect.*

170. Pena mortis quanto major fuerit, tanto illustriorem reddi patientem. *Ibid.*

171. Mori non est malum, sed male mori pessimum. *Ibid.*, hom. 36.

172. Sunt multi homines sic effecti, quasi nunquam morituri. Hom. 47, super *Acta Apost.*

173. Mors requies est, studiorum et curarum ad vitam pertinentium vacuitas. Hom. 1, in *dictum Apost. De dormientibus nolo vos, etc.*

174. Mortis tyrannus, et mors revera est illa, quando nunquam permittitur moriturus ad vitam reverti: quando vero post mortem vivendum erit, et vitam meliorem, non est mors illa, sed dormitio. Hom. 17, super *Epist. ad Hebr.*

175. Nihil aliud est mors, quam somnus, et migratio, et translatio, et requies, et tranquillitas portus, et perturbationis liberatio, et a vitio curis absolutio. Hom. 7, ad *populum Aniochenum*.

176. Mors indifferens est, et media. Non enim malum est mors, sed malum, si mortuus tormentis tradatur: neque est bonum mors, sed bonum, si defunctus saeculo cum Domino vivat. *Ibid.*, hom. 69.

177. Mors tranquillius est portus, vita praesens plena malis. *Ibid.*

178. Memoria mortis tecum semper quiescat, tecumque simul evigilet. Grad. 15.

179. Mortis meditatio est continentiae mater, pudicitiae adiutrix, solitudinis quies, incertivorum confrectio vitiorum, cogitationum turpium adversatrix, contritio animae. *Ibid.*, grad. 26.

180. Cogitare debes, si jam mori deberes et occumbere, ane istud faceres, et an auderes mori in eo in quo te sentis statum? *De sanctimonialibus*.

181. Periculosum est in tali statu vivere, in quo quis mori non velit. In cap. 4 *Regul. S. Benedicti*, verbo *Ira*.

182. Qualis vis mori, talis vivo: qualis vis inveniri in morte, talis es in vita: nec in eo statim vivere presumas, in quo mori non audes. *Ibid.*, in caput 7, gradu 12.

183. Scitote, quia mors quotidie properat, et singulis momentis pars vite non amplius reversura extinguatur. Lib. 4, hom. 7, ad *Monachos*.

184. Qualis mori vis, talis nunc vivo: quia mala mors esse non poterit, quam vita honeste integritas praecessit. *Ibid.*, homil. 25.

185. Secne moritur, cujus vita nullis hujus mundi voluptatibus inquinatur. *Ibid.*

186. Male non moritur, qui bene vixit: et raro bene moritur, qui semper male vixisse demonstratur. *Ibid.*

187. Secure moritur, qui bene vivit. *De vanitate et miser. hanc vite*, cap. 3.

188. Mors senibus in aperto imminet, juvenibus in insidiis latet. *Ibid.*, cap. 5.

189. Qualis inveniri, o homo, in mortis hora desideras, talis vivere omni tempore non omittas. *Ibid.*, cap. 6.

190. Omnis homo miser: mors ergo felices facit? Non facit, sed discernit: discernit inter felicem et miserum. *Ibid.*, cap. 7.

191. Quid si dives, si potens, si nobilis fuerit homo? mors aeternitatem terrenae potestatis non metuit, divitias non attendit, nobilitatem generis non pavescit. *Prosec.*

192. Pari in omnes fertur vindicta, rapere omnes sine personarum acceptione didicit, parcere nulli novit. *Ibid.*, cap. 8.

193. Quanto quisque diutius in mundo vixerit, tanto minus ad moriendum voluntarius erit. *Ibid.*

S. JOAN. CL.

JOAN. GREG.

JOAN.
TRITH.

194. Nihil morte certius, nihil in humanis durius, nihil horribilius. *Ibid.*, cap. 9.

195. Mors honores non metuit, divitias non attendit, aetatem non discernit: una est omnibus, nemini parit, neminem reveretur, voluntatem hominis non requirit, necessitatem omnibus indicit. *Prosec.*

196. Nulla aetas de morte secunda est, nullum tempus tutum, locus nullus sub caelo immunis: aetas hominem moriturum non excusat, tempus non liberat, locus non praeservat. *Ibid.*, cap. 10.

197. Venturi exitus ignorantia incerta est, et dum quisque mori non existimat, tollitur. *Prosec.*

198. Unde unusquisque festinet, ne in iniquitatibus suis rapiatur, simulque finiatur vita cum culpa. Lib. 3, de *Summo bono*, cap. 62, sent. 4.

199. Saepe iniquus moriens, qui imitatione sua multos ad culpam traxerat delectatione peccati, multos a culpa revocat terrore tormenti. *Ibid.*, sentent. 7.

200. Quotidie dies ultimus appropinquat, quotidie ad finem tendimus, quotidie viam vitae transimus. *Prosec.*

201. Ad mortem quotidie properamus, ad vitam terminum quotidie tendimus, momenti decurrunt ad finem ducimur.

202. Finis noster absconditus est nobis, venturi exitus ignorantia nobis incerta est: improvisus est mortis occurrus, incertus eventus et finis omnium.

203. Dum nescimus, repente mors venit: dum non estimamus, improvisi tollimur: dum ignoramus, repente subtrahimur. Lib. 1, de *Synonymis*.

204. Mors, viro requies. Lib. 3, epist. 42, ad *Theoctistum*.

205. Proborum virorum mortis somnus, molestiarum quidem finis est, malorum autem initium. *Ibid.*, epist. 311, ad *Danielem*.

206. Qualitas mortis ex vita ratione pendet: nam sicut ipsa vita bonum est, si cum virtute vivitur, malum si cum scelere: ita et mors ex praeteritis vitae actibus ponderanda est. Lib. 3, de *Divin. inst.*, cap. 49.

207. Nihil in morte nobiscum ferre possumus, nisi vitam bene atque innocenter actam. *Ibid.*, lib. 7, cap. 27.

208. Tot passibus quisque tendit ad mortem, quot diebus et horis vegetatur ad vitam. A qua profecto lege nullus cuiuscumque sit dignitatis atque conditionis, excipitur. *De Regimine praet.*, cap. 15.

209. Aequissime percutitur hac animadversione peccator, ut moriens obliviscatur sui, qui dum viveret oblitus est Dei. *De contempt. mundi*, cap. 15.

210. Nunquam mors est morturo improvisa,

nec in inordinatum incidit finem, qui se novit esse mortalem. Serm. 5, de *Jejun. septimi mensis*.

211. Qui revera et strenue Christiani sunt, confidunt et gaudent migrantes e corpore. Homil. 5.

212. Quid post mortem impendat, miseri dum adhuc vivitis considerate. In suo *Octavio*.

213. Sit cogitatio vestra dies mortis: mors enim, quae in insidiis junioribus est, volis senioribus est in januis. Epist. 6, *Ad quemdam Iudi magistr.*

214. Dulce est in amicorum amplexibus mori, charorum lacrymis excipi, cum suis progenitoribus sepeliri. *Ibid.*, epist. 46, ad *Richard. episc. Syracusan.*

215. Quanto recessimus longius a die natiuitatis nostrae, tanto propinquiores mortis termino facti sumus. *Ibid.*, epist. 441, ad *Gualter. Rothomag. episc.*

216. Omnes morimur, et sicut aquae, quae non revertuntur, dilabimur. *Ibid.*, epist. 172, ad *Auditores*.

217. Mirabilis est ista regula mortalium, nunquam fallitur, et omnes fallit, fallacia videlicet veridica. *Ibid.*, epist. 173, ad *Quosdam*.

218. Nulla facultas, mortis imperio resistit. *Ibid.*

219. Habet humanae conditionis fragilitas debita solvere certa morti. Hinc nescit importunae mortis exactio quidquam debitum humanae relinquere sorti, sine differentia, discretionis illud extorquens. *Ibid.*, epist. 178, ad *Reginam quemdam*.

220. Mortalitas et si poena sit homini, tamen vorius attendenti misericordia est. *Ibid.*, serm. 20 in *Litan.*

221. Cuius vita moritur in culpa, ejus mors vivit in poena. Serm. 45.

222. Bonum est, bene vivere; sed longe melius, bene mori: non tamen bene moritur, qui bene non vixerit. *Ibid.*, super *Job*, cap. 42.

223. Naturalis homo subiacet mortalitati: non ex infirmitate creationis, sed ex poena transgressionis. *Prosec.*

224. Nam posse non mori, habuit ex creatione: mori vero inevitabiliter, habet ex prevaricatione. *De Panibus*, cap. 47.

225. Mori natura est, necesse est deperire. Mors antequam veniat, non est: cum autem venerit, venisse nescitur. Serm. 104.

226. Mors est desperationis domina, incredulitatis mater, germana corruptionis, inferni parens, diaboli conjunx, omnium malorum regina. Serm. 118.

227. Mors captivat, vastat, interficit omnes, quos natura presentem perducit ad vitam. *Prosec.*

S. MACRAB.
ÆGYPT. SE-
NIOR.
MINOT. PEL.

PETR. BLES.

S. PETRUS
DAMIANUS.

PHILO JUD.

PRUDEN-
TICS.

TERTUL-
LIAN.

THOMAS
& KEMPIS.

S. VALER.
EPISCOPO.

PETR. CELL.

S. PETRUS
CHRYSOS.

URBANUS IV
PAPA.

228. Ducit reges, trahit populos, gentes impellit, non divitiis redimi, non flecti precibus, non chrymis molliri, non viribus unquam potuit ista perari. *Ibid.*

229. O quam beste moritur, qui moriendo oritur: quam feliciter temporalem vitam finit, qui vivere perpetualet incipit. Serm. 47, *De S. Vitale mart.*

230. Mors licet aliis sit incerta, procul dubio tamen senibus est propinqua. Opusc. 33.

231. Dicendum est duplicem esse mortem: alteram hominis, alteram animae. Hominis mors, est animae a corpore separatio; animae vero mors, est corruptio virtutis, et assumptio vitii. Lib. 1, *legis Allegorie*.

232. Mors mala, quo diuturnior, eo gravior. *De praemis et poenis*.

233. Bonum virum non mori, sed abire, perspicuum est. Lib. *Quis rerum divinarum haeres sit*.

234. Est mors naturalis, et poenalis. Naturalis est per quam anima separatur a corpore; poenalis vero est quam anima e virtutis vita emoritur, et vivit in vita vitii. Lib. 1, *legis Allegorie*.

235. Nihil est pretiosius pro te, Christo, mori. In *Peristephano. De hymno sancti Quirini Martyr*.

236. Profectio est, quam putas mortem: non est legendus, qui antecedit, sed plane desiderandus: cur enim immoderate fers abisse, quem mox subsequeris? *De patient.*, cap. 9.

237. Sic te in omni facto et cogitatu debere tenere, quasi hodie esses moriturus. Lib. 1, *de Imit. Chr.*, cap. 23.

238. Si hodie mori non es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies incerta, et quid scis si crastinum habebis. *Ibid.*

239. Quam felix et prudens, qui talis nunc nifitur esse in vita, qualis optat inveniri in morte. *Ibid.*, sect. 4.

240. Multos porta mortis recipit: quia ubi liberius pergitur, facilius pervenitur. Homil. 2, *de Arca vita*.

241. Quid pretiosius esse potest illa morte, quae in conflictu pugnae hostilibus telis nescit cedere? *Ibid.*, homil. 15, *de Bono martyrii*.

242. Hoc est vere eximiae virtutis indicium, persecutionis tempore, plus morti favere, quam vite. *Ibid.*

243. Nihil profecto liceret morti, si scirent miseri causas vitare perendi. *Ibid.*, homil. 19.

244. Mors aeterna, mors est sine morte, finis sine fine, defectus sine defectu: quia mors illa semper vivit, et finis semper incipit, et defectus defecere nescit. Super *Psalms*. 1, vers. 4.

245. Omnium rerum nihil horribilius est morte, nam omnium rerum est extremum. Lib. 3, *Moral.*, cap. 6.

246. Morte repentina noli gaudere malorum: Felices obunt, quorum sine crimine vita est. Lib. 4, *Distich.*, metr. 93.

247. Vive memor mortis ut sis memor et salutis. In dictis *Sapient.*, ex *Ausonio*, dict. 2.

248. Neque gravis mors forti viro potest accidere, neque immatura consulari, neque misera sapienti. Orat. 4, *pro Catilina*.

249. Omnium rerum extremum, mors est. Lib. 6, epist. 21, ad *Toranum*.

250. Quasi poma ex arboribus cruda si sint, avelluntur: si matura et decocta, decidunt; sic vitam adolescentibus vis auferit, senibus maturitas. *De Senect.*

251. Non censeo legendam esse mortem, quam immortalitas consequitur. *Ibid.*

252. Sine mortis meditatione tranquillo animo esse nemo potest. *Ibid.*

253. Moriendum certum est, et id incertum an hoc ipso die. *Ibid.*

254. Nihil morti similis, quam somnus. *Ibid.*

255. Sapientissimus quisque aequo animo moritur, stultissimus iniquissimo. *Ibid.*

256. Non me vixisse ponit, quoniam ita vixi, ut non frustra me natum existimem: et e vita ita discedo tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo: commorandi enim natura diversorium nobis, non habitandi dedit. *Ibid.*

257. Moriendum est omnibus, quae enim nobis in vita potest esse jucunditas, cum dies et noctes cogitandum sit, jam jam esse moriendum. Lib. 1, *Tascal. quest.*

258. Quam optabiliter illud mortis iter jucundum esse debet, quo confecto nulla reliqua cura, nulla sollicitudo sit futura! *Ibid.*

259. Non miserabiliter vir clarus emoritur. *Ibid.*

260. Teneamus nullum esse malum, quod sit a natura datum hominibus, intelligamusque si mors malum sit, esse malum sempiternum: nam vitae miserae mors finis esse videtur, mors si est misera, finis nullus esse potest. *Ibid.*

261. Quamquam sensus abierit, tamen summis bonis laudis et gloriae (quamvis non sentiant mortui) non carebunt. *Ibid.*

262. Non tam cumulus bonorum jucundus esse potest, quam molesta decessio. *Ibid.*

263. Cum supremus ille dies mortis non extinctionem vivit, et finis semper incipit, et defectus defecere nescit. Super *Psalms*. 1, vers. 4.

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTEL.

CATO PORT.

CHILOLACH-
DEMON.

CICERO.

S. ISID.

HISP.

S. ISID.
PEL.

LACT. FIRM.

S. LAURENT.
JUSTINIAN.

S. LEO I.

MINUS
PUBLI.

264. Bis mori est, alterius arbitrio mori. In suis sent. sent. 41.

265. Cujus mortem amici expectant, vitam odorant. *Ibid.*, sent. 71.

266. Est honesta turpitudine, pro bona causa mori. *Ibid.*, sent. 161.

267. Mori necesse est, sed non quoties volueris. *Ibid.*, sent. 229.

PLATO.

268. Mors est omnium honorum maximum, et tamen mortem pertimescunt homines, quasi recto noscent illam omnium malorum esse maximum. *Sisygia 1*, in *Apolog.*

269. Difficile est mortem effugere, sed sane difficilius est ejus improbitatem evitare. *Ibid.*

270. Non prius mortem sibi consciscere oportet, quam necessitatem aliquam Deus immiserit. *Sisygia 4*, in *Dialogo Phaedonis.*

271. Post mortem longe melius est bonis, quam malis. *Ibid.*

272. Qui philosophiae studium recte amplexi sunt, se hanc unam in rem omni animi intentione tota vita incumbunt, ut de morte cogitent : cum vero mors ipsa accesserit, absurdum est omnino hac de re eos indignari. *Ibid.*

273. Ideoque argumentum est, eum quem moriturum indignantem conspexeris, minime esse *φύλακτον* sed *εὐδαίμωνον* : id est non sapientiae, sed corporis studio teneri. *Ibid.*

274. Si purus animus decesserit, nihil a corporis contagione secum trahens, ad divinum quoddam et immortale proficiatur, quo cum pervenerit, omnino felix evadit. *Ibid.*

275. Cum ex humilibus magnos et insignes viros evasisse conspicuas es, eos in morte e miseria in magnam felicitatem conscendisse putes. *Sisygia 4*, lib. 10, de *Legibus.*

276. A malis mors abducit, non a bonis. *Sisygia 6*, in *Dialogo Axiochi.*

PLIN. II.

277. Magni viri mortalitas magis finita, quam vita est : vivit enim, vivetque semper. Lib. 2, epist. 1 ad *Rom.*

278. Mihi videtur acerba semper, et immatura mors eorum, qui immortalia aliquid parant. Lib. 5, epist. 5, ad *Maxim.*

279. Qui posteror cogitant, et memoriam suis operibus extendunt, his nulla mors repentina est. *Ibid.*

280. Dum suppetit vita enitatur, ut mors quam paucissima, quae abolere possit, inveniat. *Ibid.*

SENECA.

281. Nulli natura in aeternum spiritum dedit, statutaque nascentibus in finem vitae dies est. *Suasor. 2.*

282. Omne tempus, omnis vos locus doceat, quam facile sit reanuntiare naturae. De *divina Provid.*, cap. 6.

283. Nulla res magis proderit, quam cogitatio mortalitatis. Lib. 3, de *Ira.*, cap. 42.

284. Ultimum malorum est, ex vivorum numero exire, antequam moriaris. De *tranquill. animi*, cap. 3.

285. Male vivet, quisquis nescit bene mori. *Ibid.*, cap. 11.

286. Vivere tota vita descendum est; et quod magis fortasse miraberis, tota vita descendum est mori. De *Brevit. vitae.*, cap. 7.

287. Tu occupatus es, vita festinat : mors interrim aderit, cui, velis nolis, vacandum est. *Ibid.*

288. Erras, non perdidit lucem frater tuus, sed securiorem sortitus est : non reliquit ille nos, sed antecessit. De *Consolat. ad Polybium*, cap. 28.

289. Quid est novi hominem mori, cuius tota vita nihil aliud, quam ad mortem iter est? *Ibid.*, cap. 30.

290. Quisquis ad vitam editur, ad mortem destinatur. *Ibid.*

291. Nihil de hodierna die promittitur, nihil de hac hora : instat a tergo mors, quae rapina rerum omnium est. De *Consolat. ad Marcium.*, cap. 10.

292. Nemo nimis cito moritur, qui videtur diutius, quam vivit, non fuit. *Prosec.*

293. Fixus est cuique terminus, manebit semper ubi positus est; nec ullum ulterius diligentia aut gratia promovebit. *Ibid.*, cap. 20.

294. Infantiam in se pueritia convertit, pueritiam pubertatem, juventutem senectus, senectutem mors abstulit. *Ibid.*, cap. 20.

295. Nunquam magnis ingenii chara in corpore mora est : exire atque erumpere gestiunt, aegre has angustias ferunt, vagi per omne sublime, et ex allo assueti humana despiciere. *Ibid.*, cap. 23.

296. Si quid te vetat bene vivere, bene mori non velat. Epist. 17.

297. Pejores morimur, quam nascimur. Epist. 22.

298. Percepit sapientiam, si quis tam securus moritur, quam nascitur. *Ibid.*

299. Quid est turpius, quam in ipso limine securitatis esse sollicitum? causa antem haec est, quod inanes omnium honorum sumus, quorum in fine vitae desiderio laboramus. *Ibid.*

300. Non potest stare paratus ad mortem, qui modo incipit vivere, et non incipit mori. Epist. 13.

301. Si moriar, desinam egrotare posse, desinam alligari posse, desinam mori posse. Epist. 24.

302. Mors nos aut consumit, aut emittit. *Ibid.*

303. Quotidie morimur; quotidie enim demitur aliqua pars vitae : et tunc quoque cum crescimus, vita decrescit : infantiam amissimus, deinde pueritiam, deinde adolescentiam, usque ad hes-

ternum quidquid transit temporis, perit : hunc ipsum, quem agimus diem, eum morte dividimus. *Ibid.*

304. Vir fortis ac sapiens non fugere debet e vita, sed exire. *Ibid.*

305. Incertum est, quo te loco mors expectet, itaque tu illam omni loco expecta. Epist. 26.

306. Meditare mortem. Egregia res est, mortem condiscere : supervacuum forsitan putas, id discere quo semel utendum est? *Prosec.*

307. Hoc est ipsum, quare meditari debeamus : semper discendum est, quod an sciamus, experiri non possumus. *Ibid.*

308. Hoc tibi ante diem mortis praestit, ut moriantur in te vitia. Epist. 27.

309. Nihil habet quod speret, quem senectus ducit ad mortem. Epist. 30.

310. Puto fortissem eum esse, qui in ipsa morte est, quam qui circa mortem est. *Ibid.*

311. Mortem venientem nemo hilaris excipit, nisi qui se ad illam diu composuerit. *Ibid.*

312. Mors me sequitur, fugit vita. Epist. 49.

313. In omni loco aequae tenuis intervallum est, ubique se mors tam prope ostendit, ubique tam prope est. Epist. 49.

314. Ante senectutem curavi, ut bene viverem : in senectute curo, ut bene moriar. *Prosec.*

315. Bene autem mori, est libenter mori. Epist. 61.

316. Nescio quo hinc iturus sim, quae sedes expectet animam solutam legibus servitutis humanae. Epist. 65.

317. Nihil est clausum, cui non mors aperta non sit. Epist. 66.

318. Meditare mortem. Bella res est, mori sua morte : illud tantum cogites, nemo nisi suo die moritur : nihil perdis ex tuo tempore, nam quod relinquas, alienum est. Epist. 69.

319. Citius mori, vel tardius, ad rem non pertinet : bene mori aut male, ad rem pertinet. *Prosec.*

320. Bene autem mori est effugere male vivendi periculum. Epist. 70.

321. Nihil melius aeterna lex fecit, quam quod unum, introitum nobis ad vitam dedit, exitus multos. *Ibid.*

322. Quid stultius, quam fastidiose mori? *Ibid.*

323. Ubiunque desines, si bene desinas, sed et fortiter desinendum : non est res magna vivere (omnes servi tui vivunt, omnia animalia), sed magnum est honeste mori, prudenter, fortiter. Epist. 77.

324. Vita, si moriendi virtus abest, servitus est. *Ibid.*

325. Saepe debemus mori, nec volumus : morimur, nec volumus. *Ibid.*

326. Nemo tam imperitus est, ut nesciat sibi quandoque moriendum : tamen cum prope accesserit, tergiversatur, tremit, plorat. *Prosec.*

327. Nomen tibi videbitur stultissimum omnium, qui flevit quod ante annos mille non vixerat? aequae stultus est, qui flet quod post annos mille non vivet.

328. Haec paria sunt : non eris, nec fuisti, utrumque tempus alienum est. In hoc punctum coniectus es ; quod ut extendas, quousque extendes? quid fles? quid optas? perdis operam : rata et fixa sunt, alique magna et aeterna necessitate ducuntur eo ibis, quo omnia eunt.

329. Quod tibi novum est? ad hanc legem natus es : hoc patri tuo accidit hoc matri, hoc majoribus, hoc omnibus ante te, hoc omnibus post te. *Ibid.*

330. Non mori hunc mortis esse, sed naturam tuam credas : morieris, non quia agrotas, sed quia vivis. Epist. 78.

331. Si contra mortem te praeparaveris, faciet te firmum assidua meditatio. Epist. 82.

332. Mors non est gloriosa, sed fortiter mori, gloriosum est. Epist. 82.

333. Magna exercitatione durandus est animus, ut conspectum mortis, accessumque patiaris : mors contemni debet, magis quam solet. *Ibid.*

334. Aequat omnes citius, impares nascimur, pares morimur. Epist. 91.

335. Quid interest, quam cito exeat, unde utique exeundum est? non ut diu vivamus curamus, sed ut satis. Epist. 92.

336. Ille obiit viridis, sed officis boni quod executus est : in nulla parte cessavit, licet ejus aetas imperfecta sit, vita perfecta est. Epist. 92.

337. Mors per omnes it : qui occidit, sequitur occisum : quid ad rem pertinet, quandiu vives, quod eritare non possis? *Ibid.*

338. Cui nasci contingit, mori restat : intervallis distinguimur, exitu aequamur. Epist. 99.

339. Semper ad latum mors est; et nemo scit, quam prope versetur. Epist. 101.

340. Effugere mortem non potes, contemnere potes : contemnes autem, si saepe cogitaveris. Epist. 107.

341. Sic vivamus, sic loquamur, ut paratos nos inveniat atque impigros fatum. *Ibid.*

342. Quidquid facies, respice ad mortem. Epist. 114.

343. Nihil mihi videtur turpius, quam optare mortem. Epist. 117.

344. Scit quo exiturus sit, qui unde venerit meminuit. Epist. 120.

345. Mors malum non est, quid quereris? sola jus æquumque generis humani. Epist. 123.

346. Mullos vitam diferentes, mors juncta prævenit : itaque omnis dies velut ultimus judicetur. *De Moribus.*

347. Mors omnia abscondit : alia nos torquent, mors omnia devorat. *De remediis fortiorum.*

348. Si fortuna tibi palam mortem minetur, omnes terriculas ejus deludas. *Ibid.*

349. Morieris. Ista hominis natura est, non poena. *Prosec.*

350. Morieris. Hac conditione intrasti, ut exires.

351. Morieris. Gentium jus est, quod acceperis reddere.

352. Morieris. Peregrinatio est vita; multum cum deambuleris, demum redeundum est.

353. Morieris. Nascenti tibi natura protinus hunc posuit terminum.

354. Morieris. Stultum est timere, quod vitare non possis : istud non effugit, etiam qui distulit.

355. Morieris. Nec primus, nec ultimus : multi te antecesserunt, omnes sequentur.

356. Morieris. Hic est humani officii finis, ad hanc conditionem cuncta giuntur.

357. Morieris. Nihil grave est, quod semel est.

358. Morieris. Nemo hac re melius mortalibus mirari potest. *De remediis fortiorum.*

359. Mori est felicitas, antequam mortem invocet. In suis *Proserh.*

SIXTES
PHILOSOPH.

360. Beatus vir, cujus animam nemo reprehendit, ad Deum euntem. Sent. 35.

361. Mortis quidem ipse tibi causa non fias : si quis autem vult te corpore exuere, ne indigneris. *Ibid.*, sent. 312.

362. Animam mors non perdit, sed mala vita. *Ibid.*, sent. 384.

363. Mors religiosi, facit vitam beatam. *Ibid.* sent. 347.

THALES
PHILOSOPH.

364. Vita perit, mortis gloria non moritur. In *dictis sapient.*, ex Ausonio, dict. 2.

TRISMEGIST.

365. Digni morte sunt ii, qui in morte jacent. *De potest. et sap. Dei*, cui titulus *Pimander*, cap. 1.

366. Mors efficitur dissolutione corporis : moritur enim corpus, quando hominis vitalia ferre posse desiterit : est ergo mors corporis dissolutio, et corporis sensus interitus. *De volunt. divina*, cui tit. *Asclepius*, cap. 10.

VALERIUS
MAXIMUS.

367. Sicut certum est, mori neminem solere, qui non vixerit : ita nec vivere aliquem posse, qui non sit moriturus. Lib. 5, *Dictor. memorabil.*, cap. 10.

Vide etiam tit. *Anima*, sent. 239; *Consideratio in genere*, sent. 29; *Detractio*, sent. 97; *Dilatatio*, sent. 14, 15; *Fatum*, sent. 71; *Felicitas*, sent. 98; *Martyrium*, sent. 28, 33, 44, 106; *Meditatio*, sent.

86, 90; *Monachus*, sent. 115; *Motus*, 72; *Necessitas*, sent. 11; *Noxamentum*, sent. 2; *Peccatum in genere*, sent. 11, 12; *Sancitias*, sent. 16, 48; *Superbia*, sent. 83; *Timor mortis*, per totum; *Vitiorum encomia*, sent. 71; *Vita humana*, sent. 75.

MORS CHRISTI.

SENTENTIE PATRUM.

1. Passio Christi nostra redemptionis est, mors Christi vita nostra est. Serm. 56, *de Cruce Christi*.

S. AMBROSIIUS.

2. Christus mortis malo, quo nos exuere vellet, indutus est. *De Moribus Eccles.*, cap. 2.

S. AUGUSTI.

3. Nos immortalitate male usi sumus, ut moremur : Christus mortalitate bene usus est, ut viveremus. Lib. 4, *de Doctrina christ.*, cap. 14.

4. Christus in cruce mortuus est, ne quisquam aliquod genus mortis, quod homines ignominiosum arbitrantur, horreret. *De fide et symbolo*, cap. 5.

5. Christus resurrexit nunquam mortuuras, ne ab illo quisquam sic disceret mortem contemnere, quasi nunquam victurus. *De catechis. rudib.*, cap. 22.

6. Christus mortuus est, qui mortuos suscitavit. *Ibid.*

7. Non habebat Christus quare moreretur, et mortuus est : tu habes quare, et mori dedignaris. Tract. 3, super *Joan.*

8. Vita æterna mori voluit, sed de tuo, non de suo : accepit a te ubi moreretur pro te. *Ibid.*, tract. 26.

9. Morte Christi pejus nihil fuit, inter omnia genera mortium : mors protendebatur, ne dolor citius finiretur. *Ibid.*, tract. 36.

10. Passurus Christus exitia, premisit obsequia, non solum eis pro quibus erat subiturus mortem, sed etiam illi qui cum fuerat traditurus ad mortem. *Ibid.*, tract. 55.

11. Non est mors Christi nostrorum gloria meritum, sed medicina morborum. *Ibid.*, tract. 110.

12. Dignare æquo animo pati pro meritum tuum, quod Christus pati dignatus est, ut te a sempiterna morte liberaret. *Ibid.*, tract. 3.

13. Assumpsit vita mortem, ut vita occideret mortem. *Ibid.*, tract. 26.

14. Christus mortem nostram moriendo destruxit, et vitam resurgendo reparavit. Lib. *Medit.*, cap. 15.

15. Nihil tam ad mortem amarum, quod morte Christi non sanetur. In *Manuali*, cap. 22.

16. Occidit ad tempus vita, ut in perpetuum a vita occideretur mors. *De quatuor virt. charit.*

17. Extremum moriendi genus elegit Christus, ut nullam mortem martyres formidarent. Apud divum Bonavent. Serm. 6, in *Parasc.*

18. Ecce pro mendace veritas necatur, addicitur innocente pro reo, moritur vita pro mortuo. Serm. 1, *Dom. in Ramis.*

19. Triumphavit Christus de morte, quam diabolus propinaverat per astutias suas homini : sed ut occideret mortem, vestitus est morte; non potuit mors mori, nisi in vita. Homil. 35, *Ex quin-quag. homil.*, esp. 3.

20. Illi sunt a mortis vinculo liberi, pro quibus mortuus est inter mortuos liber. Lib. 6, *contra Julian.*, cap. 45.

21. Nolite timere cruce et mortem, quia si noceret homini, non ea pateretur homo, quem suscepit Filius Dei. *De Agone christiano*, cap. 11.

22. Mors Christi non diminutio est divinitatis, sed depositio corporis : non defectio Deitatis ipsius, sed separatio carnis ipsius. *Contra serm. Arian.*, cap. 9.

23. Christus commendans dilectionem suam in eos, quibus erat daturus indebitam vitam, pati pro eis voluit indebitam mortem. Lib. 4, *ad Bonifac.*, cap. 4.

24. Christus humilitate nostræ mortalitatis indutus, et a peccatoribus et pro peccatoribus mortuus est. *De catechis. rud.*, cap. 17.

25. Christus ideo solvere potuit moriendo peccata, quia mortuus est et non pro suo peccato. Lib. 10, *de Civit. Dei*, cap. 24.

26. Christus habuit pro nobis moriendi non necessitatem, sed potestatem. *Ibid.*, lib. 13, cap. 23.

27. Mortuus est Christus duobus Geminis Consulibus octavo Kalendas Aprilis. *Ibid.*, lib. 18, cap. 54.

28. Christus non pro nullis, sed pro impiis mortuus est, ut justificarentur. Epist. 105.

29. Mortuus est Christus non discedente vita, sicut passus est non pereunte potentia. *Contra Felician.*, cap. 14.

30. Credo mortuum esse Filium Dei, non secundum pomani injustitiam, quam ex toto non habuit, sed secundum legem naturæ quam pro humani generis redemptionis suscepit. *Ibid.*, cap. 18.

31. Parva erat pro nobis Dei nostri humilitas in nascendo, accessit etiam ut mori pro mortalibus dignaretur. *De Fide et symbolo*, cap. 5.

32. Christus non mortuus est pro fidelibus, sed mortuus est ut faceret fideles. Homil. 6, *Ex quin-quag. homil.*

33. Descendit Christus et mortuus est, et ipsa morte liberavit nos a morte : morte occisus mortem occidit. Tract. 12, super *Joan.*

34. Nonne vita Christus? et tamen mortuus est Christus : sed in morte Christi mors mortua est, quia vita mortua occidit mortem. *Ibid.*

35. Crede in Christum factum propter te mortalem, ut illum capias immortalem. Vivebat, morieris : mortuus est, ut vivas; bibit mortem, ne mors liberet hominem, *Ibid.*, tract. 14.

36. Christus voluntate et potestate, non necessitate natus, et mortuus est. *Ibid.*, tract. 37.

37. Christi fides, morte ejus firmata est. *Ibid.*, tract. 52.

38. Christus mortuus est, quando voluit. *Ibid.*, tract. 119.

39. Ille in carne venit Christus, ut moreretur pro nobis. Tract. 6, super *Epistolam Joan.*

40. Nusquam legi in divinis auctoritatibus mortuum esse Christum pro eis, qui nullum omnino habuerunt peccatum. Lib. 6, *contra Julian.*, cap. 4.

41. Non morior necessitate peccati, sed obedientiæ voluntate. *De natura et gratia*, cap. 24.

42. Mors in Christi morte fugatur. Serm. *ad Milites templi*, cap. 11.

43. Quanto sane indignus moritur, qui mortem non meruerit, tanto is justius pro quo moritur, vivit. *Ibid.*

44. Christus cum homo esset, potuit mori : cum justus, non debuit. *Ibid.*

45. Vita Christi, vivendi regula extitit : mors, a morte redemptionis. Illa vitam instruit, mortem ista destruxit; vita laboriosa, sed mors pretiosa, utraque vero admodum necessaria. *Prosec.*

46. Quid enim Christi prodesse poterat sive mors nequiter viventi, sive vita damnabiliter morienti?

47. Nunc ergo quia utrumque nobis pariter necessarium erat, et pie vivere, et secure mori : et vivendo vivere docuit, et mortem moriendo securam reddidit. *Ibid.*

48. Christus, ut viveres, mori voluit. Epist. *ad Quemdam.*

49. Turpe est, et valde alienum, imo contra naturam, ut sub capite moriente, membrum vita non careat. Serm. 2, *De plur. Mart.*

50. Nulla mors sanctæ Majestatis melius convenire potuit, nisi quæ nobis perfecte salutis indicia dereliquit. Super *Psal.* xxi, vers. 18, *Foderunt manus meas, etc.*

51. Res vetusta erat, ut homo moreretur; quod ne semper valeret in homine, res nova facta est, ut Deus moreretur. *Ibid.*

52. Redemptor noster ut a morte potuissimus eripi, ipse magis elegit occidi. Super *Psal.* xxvii.

53. O vere miranda et divina commutatio! accepit necem, reddidit vitam : perculit injurias, tribuit honores; dolorem sumpsit, contulit sospitatem. Super *Psal.* xxx, vers. 1.

54. Tu morti imperas, et absorpta eliditur,

S. BERNARDUS.

S. BONAV.

CASSIODORUS.

S. CYPRIANUS.

inanescent corruptio, ubi æger (ta medente) sanatur. *Prose.*

55. Gustasti mortem pro filiis hominum, ut qui tecum mortui erant, tecum viverent. *De Resurr. Christi.*

S. CYRILL. HIEROSOL. 56. Non coacte Christus reliquit vitam, non vio-

S. EUSEBIUS EMISSENUS. 57. Nos Christi mors vivificavit, nos Resurrectio erexit, nos Ascensio consecravit. Homil. 2, de Ascensu.

GLOSS. ORD. 58. Mirum quid! mors erat arma, per quæ vincebat diabolus, et per eam victus est a Christo. Super *Epist.*, ad *Hebr.* cap. 2, in illud: *Ut per mortem destrueret eum.*

S. GREGOR. MAGNUS. 59. Redemptor noster suscepit mortem, ne mori timeremus. Lib. 14 *Moral.*, cap. 29. Super illud *Job* 19: *De terra surrecturus sum.*

60. Si Christus ipse indebitam mortem non suscepisset, nunquam nos a debita morte liberasset. *Ibid.*, lib. 17, cap. 16. Super illud *Job* 2: *Communisti me adversus eum, etc.*

61. Dominus noster pro nobis mortem solvit indebitam, ut nobis mors debita non noceret. *Ibid.*, lib. 3, cap. 44. Super illud *Job* 26: *In fortitudine illius, etc.*

62. Christus moriendo docuit mortem non metui, resurgendo docuit de vita confidi, ascendendo de celestis patrie hereditate gloriari. Lib. 27 *Moral.*

63. Redemptor noster suscepit mortem, ne mori timeremus. *Ibid.*, lib. 14, cap. 27.

64. Redemptor noster moriendo, mortem superavit, eamque resurgendo consumpsit. Homil. 29, super *Evang.*

S. GREG. NAZ. 65. Agnosceamus mysterii virtutem, et qua gratia Christus sit mortuus. *Serm. de Paschate et ignoscenda obsequendi tarditate.*

HAYMO. 66. Mortem assumpsit vita æterna, mori voluit: sed de tuo, o homo, non de suo: accepit a te ut moreretur pro te, assumpsit ergo vita mortem, ut vita occideret mortem. *Serm.* 2, *fer.* 4 *Pentecost.*

BILARIUS. 67. Invenit Deus ad peragendum in se mortis suæ sacramentum, cum polo aceto consummasse se omne humanarum passionum opus festatis esset, inclinato capite tradidit spiritum. *I. b. 10, de Trin.*

HUG. A S. VICTORE. 68. Christus descendit, suscepit, sustinuit, vicit, restauravit. Descendit ad mortem, suscepit mortalitatem, sustinuit passionem, vicit mortem, restauravit hominem. In *Saltiquo de Archa animæ.*

69. Nulla dilectio major, nullus amor sincerior, nulla charitas sanctorum, nullus affectus ardentior: mortuus est Christus pro me innocens, nihil in me quod amaret inveniens. *Ibid.*

70. Omnis gloria Dei, et omnis salus hominum, in Christi morte posita est. Homil. 35, super *Matth. oper. imperf.*

71. Nulla est res, que amplius ad salutem hominum pertineat, quam mors Christi. *Ibid.*

72. Origo rerum, auctor nature, quare nasci voluit, nisi quia mori voluit? *Serm.* 6, in *fer.* 5, *Passion.*

73. Christus ipsam libens mortem suorum suscipit ad salutem, ut majorem contemptu mortis, quam de ipso hoste victoriam referat et triumphum. *Ibid.*

74. Christus de Deifatis secreto ad nostram servitutem venit. Ut nos suæ redderet libertati, nostram mortem suscepit, ut nos ejus morte viveremus. *Ibid.*

75. Christus se pro suis, dat pennis, corpus obiectat morti, ut illos neci subtrahat, illos reservet ad vitam. *Ibid.*

76. Mortuus est Christus, ut tibi immortalitatem donaret. Homil. de *Cruce Domini.*

77. Mors Domini eorum quidem, qui Crucem cum fixerunt, et non crederunt ejus adventum, damnatio est: salvatio vero eorum, qui credunt in eum. Lib. 4, *Advers. hæres.*, cap. 47.

78. Usque ad mortem Christus pervenit, ut sit primogenitus ex mortuis: ipse primatum tenens in omnibus, princeps vite, prior omnium, et præcedens omnes. *Ibid.*, lib. 2, cap. 39.

79. Propter hoc Christus mortuus est, ut liberis faceret servos suos, post deinde heredes eos constitueret regno celorum. *Ibid.*, lib. 5, cap. *Tractatus.*

80. Mortalis erat secundum carnem, sapiens magnificis operibus: sed judicibus Chaldaeis armis comprehensus, clavus et cruce amarum toleravit finem. Lib. 4, de *Divin. instit.*, cap. 13, verbo græco *ἔσθ' ἔσθ' post Sybillam.*

81. Mors Christi, oppressio et triumphus demonum fuit. Homil. 17, in cap. 49, *Genes.*

82. Factus est Deus homo mortalis, ut moriendo diabolum vinceret: nisi enim homo esset, qui moriendo diabolum vinceret, non juste, sed violenter homo ei tolli videretur, qui se illi sponte subjecit. Lib. 3, *Sentent.*, dist. 19.

83. Totum Christiani nominis et pondus et fructus, mors Christi est. Lib. 3, *Advers. Marcion.*, cap. 8.

Vide etiam tit. *Occisio*, sent. 69; *Resurrectio Christi*, sent. 30, 33.

MORTIS TIMOR.

Vide Timor mortis.

MORTIFICATIO.

Definitio. Quid est mors, seu mortificatio, nisi se-

S. JOHANNES CHRYSOST.

DIONYSIUS CARTHUS.

HUGO A S. VICTORE.

S. JOAN. CLIM.

HUGO A S. VICTORE.

S. IRENEUS.

S. NICUS.

LACT. FIRM.

ORIGEN.

PETRUS LOMBARDEUS MAGISTER SENT.

TERTULL.

S. ANTONIN.

S. AMBROS.

MORTIFICATIO.

MORTIFICATIO.

pultura vitiorum, virtutum suscitatio? *De bono mortis*, cap. 4.

Mortificare corpus, seu castigare, est jejuniis illud agere, et illa ei dare, quæ ad vitam proficiant, non ad luxum. Super *I Cor.* ix, in illud: *Castigo corpus meum.*

Mortificatio nihil est aliud, quam sui ipsius abnegatio spontanea, fractio conservativa, violentia virtuosa, odium amorosum, ac salutaris perditio. *De Mortificat. vivificat.*, art. 1.

Mortificatio est privati amoris extinctio, ac divinae charitatis adeptio. *Ibid.*, art. 2.

Afflicto carnis est, per quam lascivæ mentis seminaria, castigazione discreta comprimuntur. *De fruct. carnis et spiritus*, cap. 15.

Mortificatio est inimicitia adversus corpus, atque adversus gula concupiscentiam inexorabile bellum. Gradus 15.

Divisio. Tria sunt genera mortificationis. Primum, iniquitatis, per penitentiam; secundum, carnis, per abstinentiam; tertium, voluntatis, per obedientiam. Lib. 1 *Miscellan.*, codicis 2, tit. 74. *Comparatio.* Ut hostis sublatius terrorem amplius non aufert, sic corpus mortificationem animam non perturbat. Orat. 1, de *Gula.*

SENTENTIE PATRUM.

COLLECTOR. 1. Immortificationis morbo laborat, qui passionibus animi, cupiditatibusque carnis, sive in illicitis, sive in licitis facile obsequitur, et indulget.

S. AMBROS. 2. Quid excelsius et magnificentius, quam excruciare mentem, affligere carnem, et in servitutem redigere, ut obediat imperio, consiliis obtemperet, et impigre obsequantur propositum animi ac voluntatem? Lib. 1 *Offic.*, cap. 36.

3. Mortificetur avaritia, moriatur concupiscentia. Lib. 2 *Offic.*, cap. 6.

4. Moriatur caro nostra cupiditatibus, sit captiva, sit subdita, nec legi mentis nostræ repugnet, sed bonæ servituti subjecta moriatur. Lib. 1, de *Penit.*, cap. 42.

5. Qui per mortificationem nocet corpori, juvat spiritum. *Ibid.*, cap. 43.

6. Mortificatio est remissio peccatorum, abolitio criminum, erroris oblitio, assumptio gratiarum. *De bono mortis*, cap. 4.

7. Apud Deum non tam valet abstinentia ciborum, quam mortificatio vitiorum. Part. 3, tit. 3, cap. 7, § 5.

8. Cum corpus per flagella atteritur, cor circa libidinis delectationes non vagatur. Part. 4, tit. 3, cap. 7, § 18.

9. Mortificatio passionum et vitiorum ad contemplativam vitam multum requiritur. Part. 4, tit. 40, cap. 5, § 2.

10. Omnes corporales sensus mortificare, nihil est aliud quam offerre se Deo in sacrificium. Part. 4, tit. 15, cap. 35, § 8.

11. Cum castitas in corpore, humilitas in opere, abstinentia in cibo, vilitas in habitu resplendent, prænutia sunt interne mortificationis et sanctificationis. *Serm. Dom. 4 Adventus.*

12. Sic de carne nostra sit medicina, sicut de serpente theriaca: caro fuit serpens in culpa, dabit theriacam in poena. *Serm. Dom. 11, post Trinit.*

13. Non satis est ut moriantur vitia, nisi marcescant corporis luxus. Lib. 2, *contra Julian.*, cap. 5.

14. Nemo ibi moritur, quo nemo pervenit, nisi huic sæculo moriatur, non morte omnium, qua corpus ab anima deseritur; non morte electorum, qua etiam cum in carne mortali adhuc manetur, cor sursum ponitur. Tract. 65, super *Evang. Joan.*, de cap. 13.

15. Morere ut vivas, sepelire ut resurgas. *De Verbis Apostoli*, serm. 15.

16. Certe fortius pugnat, qui contra se pugnat. *Serm.* 3, de *Nativit.*

17. Cur corpus fame discrucias, cui turpiter peccando blandiris? *Serm.* 4, *fer.* 3 *Rogat.*

18. Cujus animus non moritur huic sæculo, in graviorem mortem, morte corporis trahitur. Lib. 1, de *Doctr. christ.*, cap. 20.

19. Ut spiritum nostrum opera carnis mortificemus, spiritu Dei agimur. *De continent.*, cap. 5.

20. Nemo in celo moritur, quo nemo pervenit nisi huic sæculo moriatur. Tract. 65, super *Joan.*

21. Hic extinguamus mortem, moriendo peccatis. Homil. 16, *Ex quinquag. homil.*

22. Mortificatio, seu affectuum castigatio est quies animi ac tranquillitas, foetidissimusque virtutum fons existens. In *Const.*, cap. 5.

23. Credite mihi, et putata repullulant, et effugata redeunt, et reaccendantur extincta, et sopita demum excitantur. *Prose.*

24. Parum est semel peccasse, sæpe putandum est, imo (si fieri possit) semper: quia semper quod putari oporteat, si non dissimulas, invenis. *Serm.* 58, super *Cant.*

25. Bene mortuus es a corde, si jam non tibi vivere studeas, sed ei qui pro te mortuus est. *Prose.*

26. Bona mors, non vite, sed mortis: bona mors, et nequaquam abhorrenda, que vitam etiam admittit, non perimit: admittit quidem, sed ad tempus, restituendam in tempore, duratam sine tempore. *Epist.* 42, ad *Hevricum archiepisc. Senonens.*

27. Bona mors, que vitam non aufert, sed transfert in melius: bona qua non corpus cadit, sed anima sublevarur. *Serm.* 52, super *Cant.*

S. ANTONIUS DE PADUA.

S. AUGUST.

S. BASIL. MAC.

S. BERNARD.

28. Debet homo corpus suum mortificare, et sicut magister Pistorum in cruce suspendi. *Serm. 2, Dom. infra oct. Epiph.*
29. Mortificatione confunditur diabolus. *Serm. 3, Dominica 2, Quadrag.*
30. Mortificanda est caro ne superbiat: sed non est exterminanda, ne deficiat. *Serm. 3, de Deditatione.*
31. A seipso in seipsum rigida debet esse censura, et districta severitas. In *Speculo disciplin.*, part. 2, cap. 2.
32. Sanctæ afflictiones humiliata corpora maceant, maculata corda purificant. *Homil. 1.*
33. Dum exterior afflictio voluntarie districtio nis infertur, tremendi iudicii offensa sedatur, et ingentia debita labor solvit exiguus, que vix consumpturus erat ardor æternus. *Ibid.*
34. Si nosmetipsos propria severitate distingimus, sententiam futuri iudicii prevenimus. *Ibid.*
35. Quid prodest, quod affligis corpus tuum, quando nihil proficit cor tuum? *Ibid.*, homil. 27.
36. Voluptates continere, ventrique dominari, est maximi imperii. *Lib. 2, Pædag.*, cap. 10.
37. Disce mori, disce te frangere, assuesce subiectione et abiectione gaudere, ac castigationibus gloriari. *Super hymn. temp. feriati ad Matutin.*
38. Que carni molestiora sunt, elige. In *Exhortat. ad Novit.*, art. 8.
39. Qui se mortificant, sunt quippe mortui proprie voluntati, sed vivunt Deo per ardentissimam charitatem. *De profectu spirit.*, art. 13.
40. Parum prodest carnis contritio, si non adhibeatur cordis sollicitudo et mentis intentio. *Prosec.*
41. Quid prodest passiones impugnari a famula, que pacem inveniuntur habere cum domina?
42. Quid prodest si extra civitatem geramus bellum, et intus patiamur excidium? *Homil. 8, ad Monachos.*
43. Quid prodest afflictio corporalis, si linguam nequitius et obtreactionibus polluamus? *Ibid.*, homil. 4.
44. Quid prodest quod affligis corpus tuum, quando nihil proficit cor tuum? *Ibid.*
45. Si caro conteritur, et anima non fructificatur, simile est ac si campus arari non desinat, et nunquam tamen messis appareat. *Ibid.*, homil. 8.
46. De contritione animi redimuntur crimina voluptatum. *Prosec.*
47. Per duræ crucis exercitia, decepta dudum carnis gaudia puniuntur.
48. Mortificatione presentis, futuræ mortis sententia prevenitur.
49. Dum exterior afflictio voluntariæ districtio-

- nis infertur, tremendi iudicii offensa sedatur. *Ibid.*, hom. 10.
50. Nisi nostras hinc quotidie reseceamus et circumcidamus passiones, deteriores non multo effici, quam fuimus dum in sæculo viveremus, perspicuum est. *Ibid.*, hom. 7.
51. Qui mortificari se appetunt, jam perfecte, si liceat, Conditoris sui faciem contemplantur. *Lib. 5 Moral.*, cap. 4.
52. Quasi mortui mundo in sepulchro abscondimur, cum mortificati exterius in secreto internæ contemplationis celamur. *Prosec.*
53. Qui mortificare se appetit, valde ad inventam requiem contemplationis hilarescit. *Ibid.*, cap. 5.
54. Electi quanto se exterius affligendo despicunt, tanto se verius intus componunt. *Ibid.*, lib. 35, cap. 44.
55. Gratum Deo sacrificium est, afflictio contra peccatum. *Hom. 10, super Evang.*
56. Incassum caro alteritur, si a pravis suis voluptatibus animus non refrænatur. *Ibid.*, hom. 16.
57. Si ad celestia pervenire volumus, necesse est ut passiones carnis mortificemus. *Lib. 4, in 1 Regum*, cap. 5.
58. Cum per carnem morimur, de inimicis nostris ulciscimur, quos jam velut interfectos penitus non pavemus: quia dæmonum insidias tentando nihil obsunt mortuis. *Ibid.*, lib. 5, cap. 4.
59. Quisquis corpus affligit, sed concordiam deserit: Deum quidem laudat in tympano, sed non laudat in choro. *Part. 3 Pastoral.*, cap. 1, admonit. 23.
60. Placeat sacrificium Deo, corporum nostrorum mortificatio est. *Lib. 1, super Levit.*, cap. 1.
61. Nulli membrorum tuorum parcas, ut soli parcas animæ. *Epist. 4, ad Rustic.*
62. Affligendum est corpus, quod multis vacavit deliciis. *Epist. 27, ad Evastochium.*
63. Huic mundo mortua esto, et nihil aliud, nisi de celestibus cogitans, loquere ad sponsum tuum. *Epist. 18, ad Principium.*
64. Initium vestimentorum Christi, est suscipere mortem illius, et in sua carne monstrare. *Ibid.*
65. Corpus non frangendum, sed regendum est. *Epist. 1, ad Demetriad.*
66. Vestis abjectio, cibi vilitas, jejuniis lassitudo, extinguerentur debent, non nutrire superbiam. *Ibid.*
67. Frangatur corpus jejuniis, castigetur verberibus, si quidquam concupiscit illicitum, donec sic humile, sic benignum fiat quod nihil sibi vendicat noxium. *Prosec.*
68. Erigatur domina, principetur in omnibus;

HUGO A S. VICTORE.

HUGOCARD.

S. GREG. MAGN.

HESYCHIUS.

S. HIERON.

JOAN CASS.

S. JOANNES CHRYSOST.

- et subjiciatur, suppedietur, et conculcetur ancilla. In *Regula Monachorum*, cap. 36.
69. Carni providendum est, ut serviat non ut seviat: ut sit ancilla, non domina: hostia fiat vitiorum mortificatione, et vivat virtute. In annot. super *Epist. ad Rom.* in illud: *Ut exhibeatis corpora, etc.*
70. Mali hic impingunt carnem, ut lautius a diabolo manducetur; sed boni hic cruciungunt carnem suam, ut non sit idonea ad manducandum, sed potius ad glorificandum. *Prosec.*
71. Crux præsens, scala est ad gloriam; gloria autem præsens, scala est ad crucem æternam. *Super Gen.*, cap. 40.
72. Carnem mortificare et orare, hæc duo cogunt diabolum exire. *Super 1 Reg.*, cap. 16.
73. Justitia est, vindictam de carne propria sumere. *Super Psalm.*, cxvii.
74. Mortificanda est caro, quia caro viva et petulans signum est lepre. *Super Psalm.*, xliii.
75. Sigmus quia in Dei oculis majoris meriti est, sæpe mortificari, quam mori. *Ibid.*
76. Carnis mortificatio terret dæmones et percutit. *Super Psalm.*, lxxxv.
77. Crux mortificationis ascensus est, sive scala, qua de lacu miseriæ, et de huto factis, et de mundo ascenditur in celum. *Super Cant.*, cap. 3.
78. Carnis mortificatio cum exercitio virtutum consonat in laudem Dei. *Super Isai.*, cap. 23.
79. Mortificatio carnis nisi fiat in gratia, non valet ad divisionem peccatorum, vel ad adptionem præmiorum æternorum. *Super Ezech.*, cap. 12.
80. Non est possibile, qui hanc amat vitam, vitam vivere crucifixam. *Super Joan.*, cap. 5.
81. Maceratione minuuntur concupiscentiæ. *Super Epistolam ad Romanos*, cap. 8.
82. Corpus affligitur, sed anima gloriatur. *Super II ad Cor.*, cap. 11.
83. Illa mortificatio, qua sit in communitate, placeat Deo. *Super Epist. ad Hebr.*, cap. 2.
84. De humilitate mortificatio voluntatum generatur; mortificatione extirpantur atque marcescunt universa vitia. *Lib. 4, de Cenob.*, inst. cap. 43.
85. Afflictio corporalis, initia quasdam sunt profectus. In collat. 1, *Abbat. Moysis*, cap. 10.
86. Finis Cœnabitæ est, omnes suas mortificare et crucifigere voluntates. *Collat. 19, Abbat. Joan.*, cap. 8.
87. Omnia, que vulgo videntur esse magnifica, mihi facta sunt mortua. Nihil hæc mortificatione felicibus, hoc est beate vite fundamentum. *Super Epist. ad Galat.*, cap. 6, in illud: *Per quem mihi mundus crucifixus est.*
88. Cum liceat deliciose et optime degere, si

eligatur laboriosa vita et amara, mortificans corpus, holocausta est. *Prosec.*

89. Mortifica ergo corpus tuum, et crucifige: et accipies et tu hujus martyrii coronam. *Homil. 11, super Epist. ad Hebr.*

90. Initium quidem mortificationis, vel membrorum corporis, vel animæ, voluntatis labor est: medium vero, interdum labor, interdum requies: finis autem, jam omni motus perturbatione, omnique laboris sensu vacat. *Gradu 4.*

91. Afflictio ventris charitatem parit. *Ibid.*, gradu 14.

92. Si affligatur venter, humiliabitur cor: sin autem ille fovetur, superbit. *Ibid.*

93. Quicumque voluntatem Christi addiscere volunt, suam prius voluntatem studiose mortificare debent. *Ibid.*, gradu 26.

94. Qui voluntate mortificatus est, nihil carnale, nihil turpe concupiscit. *Lib. 4, ad Monachos*, homil. 21.

95. Carne repugnante virtus perficitur; et quam recta sit voluntas, ex violentia spiritus probatur. *Part. 1, de Regione claustral.*, tract. 2, reg. 2, art. 6.

96. Magnam sibi infert violentiam, quisquis carnis propriæ vicierit voluptatem. *Epist. 3, ad Quosdam moniales.*

97. Qui crucem portat, debet et mundo mori. Nam ferre crucem et mori, mortificare seipsum est: ferre et non mori, simulatio hypocritarum est. *Lib. 2, de Sum. bono.*, cap. 2, sent. 9.

98. Justi ita se ab omni mortificant, ut Deo vivant: ideoque blanditas calcant, ut validiores ad vitam æternam de hujus vite mortificatione consurgant. *Ibid.*, lib. 3, cap. 16, sent. 6.

99. Anima dum cibo et potu male tractatur, fit melior. *Epist. ad Diognetum.*

100. Sui cohibitio, gloriosa est. *De ira Dei*, cap. 18.

101. Congruit statui nostro, ut donec peregrinamur in hac miseriarum et periculorum valle, reprimerentur carnalium voluptatum crucem nobis ipsis faciamus. *Prosec.*

102. In hac cruce per totam istam vitam, perpetuo debet pendere Christianus, non enim est tempus evellendi clavos. *De Ligno vite.*, tract. 14, de Sobrietate, cap. 2.

103. Rara virtus hoc est, carnis refrænare naturam, atque libidinum incendia cohibere. *Serm. de S. Joan. evangel.*

104. Parum est, si carnis substantia tenuatur, et animæ fortitudo non altitur. *Prosec.*

105. Afflicto paululum exteriore homine, reficiatur interior: et subtrahata saturitate corporea,

S. JOAN. CLIM.

JOAN. TRIT.

S. ISID. HISP.

S. JUSTIN. MART.

LACT. FIRM.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. LEO I.

spiritibus mens deliciis roboretur. *Serm. 4, Quadrag.*

106. Pia vita sanctorum nunquam aliena est crucis Christi, dum continentia claris desideriis carnis configit, et corporales cupiditates virtute spiritus in se habitantibus interficat. *Prose.*

107. Difficile est enim quemquam in se non habere, quod perimat: extinguenda est iracundia, mortificanda superbia, destruenda luxuria. *Ibid., serm. 7.*

108. Toties peccatis moritur, quoties in nobis peccata moriuntur: ubi homo occiditur mundo, non terminationis sensuum, sed sine vitiorum. *Serm. de Machabais.*

109. Per voluntarias afflictiones caro concupiscentis moritur, virtutibus spiritus innovatur. *Serm. 2, de Jejun. decimi mensis.*

110. Susceptio crucis est interfectio cupiditatum, occisio vitiorum, declinatio vanitatis, et abdicatio omnis erroris. *Serm. 2, de Resurr.*

111. Tanto sit rationalis anima purgator, quanto fuerit substantia carnis afflictior. *Serm. 4, de Jejun. Pentec.*

112. Vita mortificanda sunt, non corpusculum opprimendum, nec natura destruenda. *In Speculo spirit., cap. 5.*

113. Excellentissimum plane exercitium est, mentem semper habere mortificatam: in vera enim atque integra mortificatione, vera et jucundissima vita latet: qui enim moritur semper in seipso, semper in Deo nova vita vivere incipit. *De institut. spirit., cap. 2.*

114. Anima quidem mortificata, est veluti hotrus maturus, mollis ac suavis: anima vero immortificata, est tanquam uva immatura, dura atque acerba. *Ibid.*

115. Mortificatio in initio quidem difficilis est ac molesta: sed ubi quis aliquandiu in ea viriliter persistit, jam dono Dei facilis omnino multumque amabilis redditur. *Ibid.*

116. Vera perfectio in mortificatione sui sita est: nam ad veram perfectionem, integra mortificatione pervenitur. *Ibid., cap. 7.*

117. Revera beatus est animus ille, qui rebus omnibus preclare mortuus est: sensibilibus quidem, vi sensus abdicata, intelligibilibus autem, intellectu motu quiescentis. *Centur. 3, de Viri. et vitio., cap. 21.*

118. Super omnia mortifica corpus tuum. *Parvens. 20.*

119. Abjice quicquid malitiam spirat, et membra carnis tue vehementer mortifica. *Ibid., Orat. 4, de Gula.*

120. Si mortificationem in corpore tuo suscipis, et mortifices membra tua, peccato obnoxia,

tunc in te multiplicabuntur sensus boni et spirituales. *Prose.*

121. Si enim sensus carnis mortificentur, sensus spiritus crescant, et quotidie emoriantibus in te vitis, virtutum numerus augetur. *Homil. 4, in cap. 1 Ezodi. Super illud: Mortuus est Joseph.*

122. Caro laeta trahit nos ad culpam, afflictia retrahat ad veniam. *Serm. 45.*

123. Afflicto carnis est mensa spiritus. *In vita sua, cap. 19.*

124. Qui virtutum lapidibus festinat atrium sublime construere, prius necesse est inhorrentia carnalium delectationum mortificatione dumeta purgare. *Lib. 6 epist. 32.*

125. Indiscreta mortificatio, est causa morborum. *Ibid., epist. 34.*

126. Quid prodest castigatio, vel afflictio carnis, si desit munditia cordis? *Lib. 8, epist. 14, ad Sorores.*

127. Nequaquam sufficit, si a pravitate vite quisque convertitur, nisi et propria vita gladio spiritus mortificare conetur. *Serm. 3, de S. Anastasio.*

128. Si quem delectat in arma consurgere, et adversus hostium cuneos dimicare, vorat manus in se, et illic plures inveniet adversarios obrutendos. *Ibid.*

129. Qui carnem suam crucifigit, qui membra sua abstinendo mortificat, ille vero crucem suam portat. *Serm. 18, de Invent. Crucis.*

130. Prudens vir, et ad salutis suae custodiam vehementer intentus, tanta reprimendis vitis sollicitudine semper invigilat, ut perfectas mortificationis cingulo lumbos suos et renes, ventrem una cum lateribus undique circumstringat. *Opusc. 13, cap. 2.*

131. Omnes voluntates proprias frange, undique te mortificatione precinge. *Opusc. 45, cap. 41.*

132. Cum vivimus, mortua est anima: si mortui fuerimus, tum demum anima vivit vita propria. *Lib. 1, Legis allegorie.*

133. Omnes mortificationes, quas inflata vanitas facit tolerabiles, non sunt ornamenta morum, sed velamina vitiorum. *Lib. 3, de Vita contemplat., cap. 10.*

134. Qui putantur crucem portare, sic portant ut plus habeant in crucis nomine dignitatis, quam in passione supplicii. *Lib. 3, de Gubern. Dei.*

135. Affectus artubus, vires corporum in virtutes transferantur animorum. *Prose.*

136. Mihi genus quoddam sanitatis esse videtur, hominem interdum non esse sanum: tunc sola exultat anima laeta, corpore affecto, quasi adversario subjugato. *Ibid., epist. 5, ad Culturam soror.*

THALASSIUS. 137. Proprium est rationalis, ut rationi subdatur: castigatque corpus in servitutem redigat. *Hecatonad. 2, sent. 5.*

138. Malitiam mortifica, ne mortuus non resurgas, et a brevi morte in longam transeas. *Ibid., Hecatonad. 4, sent. 54.*

139. Maceratio proprii corporis non est Deo accepta, nisi sit discreta: ut scilicet concupiscentia refranetur, et naturo non nimis gravetur. 2, 2, quast. 88, art. 2.

140. Non est alia via ad vitam, nisi via sanctae crucis, et quotidianam mortificationis. *Prose.*

141. Ambula ubi vis, quaere quodcumque volueris, et non invenies altiore viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctae crucis. *Lib. 2, de Imit. Chr., cap. 12, sent. 3.*

142. Crux semper parata est, et ubique te expectat, non potes effugere quocumque cucurreris: quia quocumque iveris, teipsum tecum portas, et semper teipsum invenies. *Prose.*

143. Convertite te supra, convertite te infra, convertite te extra, convertite te intra, et in his omnibus invenies crucem.

144. Si libere crucem portas, portabit te, et ducet te ad desideratum finem: si invite portas, onus tibi facies, et teipsum magis gravis, et tamen oportet ut sustineas: si abjicis unam crucem, aliam procul dumo invenies, et forsitan graviores. *Ibid., sect. 4, et 5.*

145. Qui libere cum Deo ambulare desiderat, necesse est ut omnes pravas et inordinatas affectiones suas mortificet. *Ibid., lib. 3, cap. 53.*

146. Quanto caro plus premitur, tanto spiritus plus elevatur. *De Disciplina claustral., cap. 12, sect. 4.*

147. Opus est ut semper resecet quaecumque aut inhonesta videntur, aut turpia, qui animam suam ad celestem gloriam desiderat pervenire. *Homil. 2, de Arca vita.*

148. Nisi homo omnes voluntates carnis suae mortificaverit, non potest monachus fieri. *Lib. 5, lib. 3, de Computation., num. 11.*

149. Vade, et ama tibi ipsi vim facere: evagina gladium tuum, et exi in bellum. *In sent., sent. 46.*

150. In omnibus sibi unumquemque vim facere, hoc est via Dei, et opus monachi. *Ibid., sent. 92.*

151. Qui sibi vim facit propter Deum, similis est homini confessori. *Ibid., sent. 93, etc.*

SENTENTIA PAGANORUM.

SENeca. 152. Durius tractandum est corpus, ne animus male pereat: cibis famem sedet, potio solum extinguat, vestis arecat frigus. *Epist. 8.*

153. Mors religiosi, facit vitam beatam. *Sent. 347.*

Vide etiam tit. *Austeritas vite*, per totum; *Delectatio*, sent. 26; *Domare*, per totum; *Fraternitas*, sent. 55; *Judicium sui*, sent. 10, 11, 12; *Mortificationem*, sent. 160; *Obedientiam*, sent. 145; *Sequitur Christum*, sent. 12; *Stultum*, sent. 70; *Venia*, sent. 36; *Vita humana*, sent. 117; *Voluntas propria*, sent. 72, 73.

MOTUS ANIMI, ET CORPORIS.

Etymologia. Motus animi graeco *πάθος*, nostri autem quidam (sicut Cicero) perturbationes, quidam affectiones vel affectus, quidam vero, sicut iste de graeco, expressius passiones vocant. *Lib. 9, de Civit. Dei, cap. 4.*

Definitio. Motus animi est affectus vituperabilis praeternaturam. *Centur. 4, de Charitate, cap. 35.* *Divisio.* Reor tres corporis motus existere. Unus ex natura, secundus ex pastu multorum ciborum, tertius est spirituum malignorum tentantium. *Epist. 4.*

Triplicis est motus mentis, sensualitatis, et corporis. Primus est in voluntate, secundus in delectatione, tertius in opere. *Super Psalm. cxiii.*

Tres sunt motus in homine: motus mentis, motus corporis, motus sensualitatis. Motus mentis in voluntate est, motus corporis in opere, motus sensualitatis in delectatione. In motu mentis solo, liberum arbitrium est; in motu corporis, et sensualitatis, quae sequuntur liberum arbitrium. *Lib. 1, Miscellan.*

SENTENTIA PATRUM.

1. Tunc maxime insidiatur adversarius, quando videt nobis motus et passiones aliquas generari, tunc fomites movet, laqueos parat. *Lib. 1, Offic., cap. 4.*

2. Praeclarum est motum temperare consilio. *Lib. 5, super Lucam, cap. 6, in illud Psalm. iv: Trascimini, et nolite peccare, etc.*

3. Nulla mens est, quae non recipiat etiam maliarum motus agrestes cogitationum. *De Noe et Arca, cap. 16.*

4. Anima non illos carnales motus, ut cum libet exerit, ita etiam cum libet extinguit: non enim sicut peccatum in ejus potestate est, ita etiam poena peccati. *Lib. 6, Musica, cap. 5.*

5. Magna res est ipsa anima, nec ad opprimendos lascivos motus suos idonea sibi remanet. *Ibid.*

6. Cum non reguntur motus animi nostri, erumpunt et pergunt in fœdissimas consuetudines, et per diversas peritiosasque delectationes nos rapiunt et faciunt similes omni generi bestiarum: cum autem reguntur et subjunguntur, omnino mansuescunt, et nobiscum concorditer vivunt. *Lib. 1, De Genesi contra Manich., cap. 20.*

LUDOV. BLES.

S. MAXIMUS MART.

S. NILUS.

ORIGEN.

PETR. BLES.

S. PETRUS DAMIANUS.

THOMAS A KEMPIS.

S. VALERIA EPISCOPUS.

PHILO JUD.

IN VIT. PAT.

SALVIANUS.

SENeca.

SIXTUS PHILOSOPH.

S. AUGUST.

S. MAXIMUS MART.

S. ANTONIUS ABBAS.

S. BONAV.

HUGO A S. VICTORE.

S. AMBROS.

S. AUGUST.